

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/19 и 110/19) и член 22 став 1 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17, 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 229/20), министерот за образование и наука ја донесе наставната програма по наставниот предмет турски јазик и литература за IV. (четврто) година образование од средното стручно образование со четиригодишно траење.

Devlet İdare Organlarının Teşkilatı ve Çalışmasına İlişkin Kanununun 55. maddesinin 1. fıkrasına dayanarak ("Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi" no. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 ve "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi" No. 96/19 ve 110/19) ve Ortaöğretim Kanununun 22. maddesinin 1. fıkrası ("Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi" No. 44/95, 24/96) , 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81 /08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14 , 135/14, 10/ 15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17, 64/18 ve 229/20 sayılı "Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Resmi Gazetesi"), Eğitim ve Bilim Bakanı, dört yıllık Orta Meslekî Eğitiminin IV. (dördüncü) sınıflara ait Türk Dili ve Edebiyatı eğitim programını kabul etmiştir.

EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI
EĞİTİM GELİŞTİRME BÜROSU

ÖĞretim Programı

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

modüler olarak tasarlanmış

IV. Sınıflar için

Tüm eğitim profilleri / nitelikleri

Tüm meslekler / sektörler

Üsküp, 2023 yılı

Öğretim programının adı	Türk Dili ve Edebiyatı
Öğretim programının türü	Zorunlu
Öğretim programının kredi değeri	7 (yedi) ECVET kredisi (5 kredi + 2 ek kredi) Beş sayısı, Ortak Genel Eğitim modülü çerçevesinde bu konudaki derslere katılarak, derslere girerek ve öğretme-öğrenme sürecine katılarak kazanılan kredileri gösterir. Ek iki kredi, öğrencilerin ders saatleri dışında ve bu konuda bilgi edinme işlevinde gerçekleştirdiği öğrenme ve etkinliklerle ilgilidir. İki kredi, 50 saatlik öğrenci etkinliklerini içerir - 10 saat alıştırma ve yazılı çalışmalara hazırlık, 20 saat okuma çalışmaları ve işleme için okumalar, 20 saat bağımsız çalışma - sözlü ve yazılı sunumların hazırlanması, ev ödevi, kompozisyon hazırlama.
Meslek	Tüm meslekler
Sektör	Tüm sektörler
Eğitim profili	Tüm eğitim profilleri
Ünvan ve yeterlilik düzeyi	Tüm nitelikler IV (dördüncü) seviye
Eğitim yılı	IV (Dördüncü)
Öğretim programın uygulanması için haftalık/yıllık ders sayısı	3/99
Öğretim programının amaçları	Öğrenci şunları yapabilir: - bir iletişim aracı olarak Türk standart dili hakkındaki bilgileri genişletmek ve derinleştirmek; - edinilen bilgiyi uygun bir dil bağlamında seçmek, özetlemek ve uygulamak; - sestem cümleye dil birimlerinin düzenini ve bağlantısını temsil etmek ve bunların dil iletişimindeki önemini vurgulamak; - Türk standart diline özgü dil kurallarını ve yapılarını sözlü ve yazılı ifadede uygulamak; - farklı yazarlardan, dönemlerden ve yönlerden edebi eserlerin bağımsız analizi ve yorumlanması için becerileri uygulamak;

	- edebî eserlere, problem durumlarına, sosyal ve sanatsal-kültürel olgu ve olaylara kendi tutum ve düşünceleri üzerinden eleştirel ve tartışmacı bir şekilde değer biçebilmek.
Öğretim programının modüler üniteleri	<ul style="list-style-type: none"> • DİL • EDEBİYAT <p><i>Not: Dil ve Edebiyat modülleri yani her iki modülün içerikleri birbiri ile birleştirilmelidir. Bu hem konunun genel amaçları ile ilgili bir bütün oluşturacak hem de öngörülen sonuçlara verilen kriterler üzerinden ulaşılabilecektir. Her sınıf, elde etmek için kendi sonucuna sahip olmaya devam edecek ve içinde bir veya diğer modülden önceden çalışılmış içerikleri yeni içeriklerle birleştirecektir. Aynı zamanda verilen içeriğin iyi bir düzen ve organizasyonunun yanı sıra, uygun etkinlik seçiminin, derslerin gerçekleştirilmesini yani, öğretme ve öğrenme başarısını etkileyeceğini hatırlatırız.</i></p>
Materyal-teknik ve mekansal koşullar	Türk dili ve edebiyatı konusundaki hedeflere ulaşmak için, bir ofiste veya sınıfta öğretim yardımcıları, kütüphane kitap koleksiyonu, internet erişimi, bilgisayar ekipmanı, LCD projektör sağlamak gerekir. Müfredatın başarılı ve tam olarak uygulanabilmesi için, öğrencilerin etkinlik, gösteri ve şenliklere katılacağı, ders(ler)in uygulama yerini değiştiren etkinliklerin (kültür ve bilim kurumları) düzenlenmesi gerekmektedir: edebiyat, tiyatro ve sinema.
Normatif öğretim kadrosu	<p>Öğretim programı, çalışma gruplarını tamamlayan kişiler tarafından uygulanır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitim Bölümü- Öğretmenlik Programı, VII/1 veya 240 AKTS

Modül ünitenin adı : DİL

S. No.	Kazanımlar	İçerik ve Kavramlar	Açıklamalar, Aktiviteler / Etkinlikler ve Yöntemler	Değerlendirme kriterleri*
1. TÜRK DİLİ TARİHİ				
1.1.	Türk dilinin tarihi gelişimini dönemlere ayırmak; Türkiye Türkçesinin dünya dilleri arasındaki yeri, bağlı olduğu dil ailesi hakkında bilgi sunmak; Tarih boyunca Türklerin kullandıkları alfabeleri özetlemek; Türklerin yaşadıkları bölgeler hakkında açıklamalarda bulunmak.	Türk Dili Kavramlar: Dil, Türkiye Türkçesi, dil ailesi, alfabe, Türklerin kullandıkları alfabeler	Etkinlik Örnekleri: Türkçenin köken bakımından Altay dilleri arasında yer aldığı, yapı bakımından eklemeli bir dil olduğu belirtilerek Türkçenin ana dili olarak kullanımının yaygınlığına dikkat çekilir. Türkçenin coğrafyası üzerinde durulur. Yöntemler: Tarihi çizelge yöntemi, görsel-işitsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma – sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi; metin yöntemi; karşılaştırma yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 1.1.1. Türk dilinin dönemlerini araştırır, her dönemin ayırıcı özelliklerini belirler; 1.1.2. Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini belirler; 1.1.3. Türk edebiyatından örnekler seçilerek Türkçenin yazı dilinden örnekler sunar.

Değerlendirme kriterlerinin belirlendiği öğrenme kazanımlarına ulaşmak için standartlar/yönergeler sunulmuştur.

1.2.	Dilimizin özelliklerini kavramak; Yazı dili ve yöre dilini ayırt etmek aralarındaki farkları sezmek; Coğrafi ve siyasi ayırmadan kaynaklanan farklılıkları belirlemek.	Dilimizin Özellikleri Kavramlar: Konuşma dili, yazı dili, yöre dili, dilbilgisi, coğrafi farklılık, siyasi farklılık	Açıklamalar: “Dil nedir?” konusu üzerine araştırma yaptırılır. Dilimizin özellikleri ile örnekler sunulur. Öğrenciler dil-kültür ilişkisini araştırırlar. Dilin toplum hâlinde yaşamadaki önemi, insanın dille düşündüğü, dille hissettiği; dilin kültür alanının oluşmasını sağladığı hakkında konuşma yapmaları istenir. Dili temel iletişim aracı olarak tanımlar, jestleri, yüz ifadelerini, beden dilini, sembolleri ve sinyalleri ise bilgi iletme ve bilgi almada yardımcı olarak tanımlamaları istenir.Sözlü ve yazılı iletişim arasındaki farkı açıklar ve her iki türden örnekler vermeye çalışır. İletişimin ne zaman standart / edebi dilde, ne zaman ağız / yerel dilde olduğunu tanımlar ve nedenini açıklar. Kullanılmayan sesler ya da değişik seslerle örnekler verir. Yöre diliyle birkaç cümle yazar. Konuşma dili yörelerine göre incelemelerde bulunmaları istenir. Getirilen örnekler sınıfta sunulur. Etkinlik Örnekleri: “Tahmin Et” etkinliği yaptırılır.Türkçenin özellikleri ve yayıldığı coğrafya ile şive ve ağız terimleri üzerinde durulur. Bir ülkedeki ağızlardan birinin çeşitli sebeplerden ortak kültür dili durumuna geldiği, ortak kültür dilinin ülkenin resmî dili olduğu vurgulanır. Öğrenciler Türkçenin özelliklerini araştırırlar.Öğrenciler; ağız terimlerinin anlamlarını araştırırlar. Yöntemler: Etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösteri-demonstrasyon yöntemi; metin yöntemi; karşılaştırma yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 1.2.1. Dilimizin özelliklerini kavrar; 1.2.2. Yöremizde kullanılmayan sesler ya da değişik seslerle örnekler yazar (örneğin: börek-burek, ağaç-agaç, geliyorum-gelim); 1.2.3. Yöre diliyle birkaç cümle yazar; 1.2.4. Dilin, coğrafi ve siyasi ayırmadan kaynaklanan farklılıklarını bilir.
------	--	--	--	---

2. DİYALEKTOLOJİ (LEHÇE BİLİMİ)

2.1	<p>Dili iletişim için kullanılan bir işaret sistemi olarak açıklamak; Konuşma dili ve yazı dilini kavramak; Standart dilin resmi olmayan bir biçimi olarak yerel dili (ağızları) standart Türk dilinden ve konuşma dilinden (sözlü ve yazılı) ayırt etmek; Kelimleri standart dile göre doğru şekilde vurgulamak; Standart dil, ağız, şive, lehçe ile argo, jargon özelliklerini ve önemini belirlemek.</p>	<p>Lehçe Bilimi Dil birliği, milleti oluşturan özelliklerin başında gelir. Bir milletin dili onun tarihi, dini ve kültürüyle iç içedir. Dil, milleti meydana getiren bireyler arasında ortak duygu ve düşünceler meydana getirir. Çok köklü bir dilimiz olduğu için Türkçe bugünlere gelene dek birçok alt dala ayrılmış ve bu alt dallar dil biliminde "lehçe", "şive" ve "ağız" olarak adlandırılmıştır. Kavramlar: Lehçe Şive Ağız Argo Jargon Standart dil</p>	<p>Açıklama: Kelime dağarcığı yazı diline göre sınırlı olan ve günlük hayatta kullanılan doğal dile konuşma dili denir. Bir ülkede resmi dil olarak kabul edilen ve her alanda aynı kurallarla kullanılan dile yazı dili denir. Bir dilin kullanımında, bölgesel ve kültürel farklılıklar sonucu, dil içindeki çeşitlenmelerle ağız, şive ve lehçe oluşur. Dilin belirli çevrelerdeki özel kullanımıyla da argo ve jargon oluşur. Ağız: Bir dilin ülke sınırları içindeki farklı yerleşim bölgelerinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılaşan konuşma biçimidir. Şive: Bir dilin, yazılı kaynaklarla izlenebilen tarihî gelişimi içinde ayrılmış kollarıdır. Şiveler; bir milletin tarihî, siyasi, sosyal ve kültürel nedenlerle farklı yurt coğrafyalarına dağılmasıyla ortaya çıkar. Şiveler arasındaki ses, şekil ve kelime farklılıkları anlaşmayı engelleyecek kadar derin değildir. Lehçe: Bir dilin, tarihî gelişimi içinde yazılı kaynaklarla izlenemeyen dönemlerinde ayrılmış kollarıdır. Lehçeler arasındaki ses, şekil ve kelime farklılıkları anlaşmayı güçleştirecek kadar derindir. Bu durum daha çok tarihî, siyasi ve coğrafi nedenlerden kaynaklanır. Argo: Ortak dilden ayrı olarak belirli toplulukların ses, yapı, söz dizimi ve anlam bakımından farklılık gösteren dili veya kelime dağarcığıdır. Farklı bir anlaşma biçimi sağlamak üzere oluşturulur. Argo oluşturulurken ortak dildeki kelimelere özel anlamlar verilir, bazı kelimelerde değişiklik yapılır; dilin lehçelerinden, eskimiş öğelerinden ve yabancı kelimelerden yararlanır.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 2.1.1. Dil, gelişmiş bir iletişim aracı olduğunu bilir; 2.1.2. Dil, seslerden oluşmuş bir anlaşma sistemi olduğunu kavrar; 2.1.3. Konuşma dili ve yazı dili arasındaki farkları bilir; 2.1.4. Sözlü ve yazılı iletişimde standart Türkçe dilini kullanır; 2.1.5. Bir ülkede bir yazı dili varken birden fazla konuşma dili olduğunu örnekler vererek açıklar.</p>
-----	---	--	--	--

			<p>Jargon: Aynı meslek veya topluluktaki insanların ortak dilden ayrı olarak kullandıkları özel dil veya söz dağarcığıdır.</p> <p>Standart (Ölçünlü) Dil: Bir dili toplum olarak konuşan ve yazarların hep birlikte uydukları, ağız özelliklerinden arındırılmış, belirli ölçü ve kurallara bağı ortak dildir. Bir milletin yazılı kültürünün oluşmasında dilde anlaşma ve birlik sağlanması gerekir. Bunun için dildeki ağızlardan yaygın ve işlenmiş olanı ortak kültür dili durumuna getir</p> <p>milletin yazılı kültürünün oluşmasında dilde anlaşma ve birlik sağlanması gerekir. Bunun için dildeki ağızlardan yaygın ve işlenmiş olanı ortak kültür dili durumuna getir.</p>	
--	--	--	--	--

2.2.	Lehçe, bir dilin değişik ülkelerde ve bölgelerde, yine aynı dilbirliğinden kimselerce konuşulan değişik biçim dili olduğunu bilmek.	Lehçe Bilgisi (Diyalektoloji) Dillerin kolları, bu dalın inceleme alanına girer. Ağız bilgisi olarak da tanımlanabilir. Bir dilin en çok fonetik farklılıklara dayanan alt katmanları ise o dilin "ağız"larıdır. Kavramlar: Anadolu ağızları, Rumeli ağızları... gibi. Lehçe ve ağızlar Lehçe ve ağızların sınırları Yerleşme tarihi Dil haritalarının hazırlanması gibi konular bu dalın inceleme alanına girer.	Açıklama: Diyalektoloji/Lehçebilim: Lehçe, bir dilin değişik ülkelerde ve bölgelerde, yine aynı dilbirliğinden kimselerce konuşulan değişik biçimdir. Yeryüzünde belli bir dili inceleyen filologlar olsun, dil denen kurumu bütün olaylarıyla ele alan, değişik tipleri üzerinde duran dilbilimciler olsun, öteden beri, lehçe ve ağız adını verdiğimiz, dilin değişik biçimlerini türlü bakımlardan incelemektedir. Bu incelemeler, ayrı bir araştırma alanı olan ve özellikle sözcükbilim (lexicologie), adbilim (onomastique) ve tümüyle sesbilim dallarını yakından ilgilendiren lehçebilim alanını ortaya koymuştur. Lehçebilim, diyalektoloji dünya dilleri konusu incelenirken, gerek başka dillerin, gerekse Türkçenin çeşitli lehçelerinden söz etmiştik. Yöntemler: Anlatım yöntemi, örnek olay yöntemi, problem çözme yöntemi, tartışma yöntemi, gösteri yöntemi, grup çalışma yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 2.2.1. Lehçe, bir dilin değişik ülkelerde ve bölgelerde, yine aynı dilbirliğinden kimselerce konuşulan değişik biçim dili olduğunu bilir.
------	---	--	---	--

3. FRAZEOLOJİ

3.1.	Deyimler, aralarındaki farkı açıklamak ve bu kelime oluşumlarının farklılığını veya benzerliğini tamlamalar ile algılamak; Günlük iletişimde ve farklı metin türlerinde deyimleri tanımak ve ayrıca deyimssel ifade örneklerine işaret etmek.	Frazeoloji Kavramlar: Deyiş bilim, deyim, Günlük iletişimde deyimler, metin türlerinde deyimler, deyimssel ifade.	Açıklama: Frazeoloji: dilbilimde, belirli bir dilde deyimssel kombinasyonları inceleyen bir bilimdir. Sözcüklerden en az birinin düz ya da gerçek anlamının dışına çıkması, kimi durumlarda mantık dışılık, sözü ilgi çekici kılması, anlatım gücünü artırması, en az iki sözcükten, söz öbekleri biçiminde kalıplaşmış olması ve toplum tarafından benimsenen ortak bir anlatım aracı olması, olduğu görülmektedir. Deyimler atasözlerinin aksine kesin bir yargı bildirme yeteneğinden uzaktır. En belirgin özellikleri, deyim yapısını oluşturan unsurların anlamlarından farklı yeni bir anlamı aktarmalarıdır. Deyimssel kombinasyonların şiir metninde kendi zengin sanatsal yaşamları vardır. Önemli bir estetik unsur olarak, şiirsel metni oluşturan birincil dil malzemelerinden biri olarak deyim birimleri, olağan konuşma, gündelik iletişim işlevinden farklı olarak, kendi iç anlamlarında beklenmedik gizemler gizler. Yöntemler: Anlatım yöntemi, örnek olay yöntemi, problem çözme yöntemi, tartışma yöntemi, gösteri yöntemi, grup çalışma yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 3.1.1 Deyimleri, deyimssel ifadeleri (deyimler) tanımlar; 3.1.2 Dil biriminin özelliklerini tanımlar ve deyimleri farklı kriterlere göre doğru bir şekilde sınıflandırır; 3.1.3. Deyimssel bir dilsel birim olarak tamlama ile sözdizimssel bir dilsel birim olarak isim grubu arasındaki farkı ayırt eder ve açıklar; 3.1.4. Dilbilgisi bileşimine göre deyim türünü belirler ve cümle veya kelime yapısını dilbilgisi açısından analiz eder.
------	---	--	---	--

4. LEKSİKOLOJİ (SÖZCÜK BİLİMİ) – LEKSİKOĞRAFİ (SÖZLÜK BİLİMİ)

4.1.	<p>Türkçenin temel söz varlığı hakkında bilgi sahibi olmak; Leksikografinin (Sözlük Bilimi) ne olduğunu öğrenmek;</p> <p>Türkçenin temel söz varlığını hakkında bilgi sahibi olmak;</p> <p>Türkçenin sözcük yapısının ve sözcük türetme felsefesinin tarihsel ve çağdaş sözlükler üzerinden değerlendirmek;</p> <p>Türkçe sözlüğün gelişimini öğrenmek;</p> <p>Sözlük türlerini bilmek;</p> <p>Ele alınan sözcüğünün niteliğine göre sözlük türlerini öğrenmek.</p>	<p>Türkçenin temel söz varlığı Türk dilinin genel söz varlığı özellikleri, Türk dilinin genel söz varlığı unsurları, art zamanlı ve eş zamanlıyön, leksikolojik araştırmalarda yaklaşımlar ve incelemeleri içermektedir.</p> <p>Kavramlar: Sözlük türleri ele alınan sözcüğünün niteliğine göre türler</p> <ol style="list-style-type: none">1. Genel sözlükler2. Lehçebilim sözlükleri3. Eşanlımlı, eşadlı, zıtanamlı öğeler sözlükleri4. Yabancı öğeler sözlükleri5. Tarihsel sözlükler6. Kökenbilgisi sözlükleri7. Uzmanlık alanı sözlükleri8. Argo sözlükleri9. Deyim ve atasözü sözlükleri10. Anlatımbilim sözlükleri11. Sanatçı ve metin sözlükleri12. Yanlış yerleşmiş öğe sözlükleri.	<p>Sözlükçülük: Bir dilin veya karşılıklı olarak daha fazla dilin söz varlığını sözlük biçiminde ortaya koymak üzere yöntemleri araştırma; sözlük hazırlama, yazma ilkelerini, kurallarını geliştirme ve uygulama alanına çıkarma işi, sözlük bilgisi, lügatçilik, leksikografi. "Türkçenin Sözlükleri" oldukça geniş ve yüzlerce yıl geçmişe dayanan bir konu başlığıdır çünkü Türklerde sözlükçülük geleneği oldukça eskidir. Neredeyse 1.000 yıllık bir geçmişi olan Türkçe Sözlükler listemizi şu şekilde sıralayabiliriz:</p> <p>Divânü Lügâti't Türk: Bugün bilinen ilk Türkçe sözlük olan Divanü Lügati't Türk, Kaşgarlı Mahmut tarafından 1072-1074 yılları arasında yazılmıştır.</p> <p>Mukaddimetü'l Edeb: Zemaşşerî tarafından 12. Yüzyılda Türkçe, Arapça, Farsça ve Moğolca şeklinde hazırlanmış bir sözlük kitabıdır.</p> <p>Lehçe-i Osmanî: 1876 yılında Ahmet Vefik Paşa tarafından hazırlanmış ve Osmanlı Lehçesi manasına gelen sözlük kitabı, iki ciltten oluşmaktadır.</p> <p>Lugat-i Naci: Muallim Naci tarafından 1890 yılında hazırlanan Lügat-i Naci adlı sözlük kitabı, Osmanlıcadaki birçok Arapça ve Farsça kelimelerinin karşılıklarını içermektedir.</p> <p>Kamûs-ı Türkî: 1899 yılında Şemsettin Sami tarafından hazırlanmış olan sözlük, dönemin en başarılı çalışmalarından birisi olmuştur. Adında "Türk" kelimesini barındırıp Türkçeden Türkçeye şeklinde hazırlanan Kamûs-ı Türkî'de Şemsettin Sami, Türkçeye dahil olmamış Arapça ve Farsça kelimeleri elemiş ve Türkçe kökenli kelimelere öncelik vermiştir.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <ol style="list-style-type: none">4.1.1. Türkçenin temel söz varlığı hakkında bilgi edinir;4.1.2. Leksikografinin (Sözlük Bilimi) ne olduğunu bilir;4.1.3. Türkçenin temel söz varlığını hakkında bilgi edinir;4.1.4. Türkçenin sözcük yapısının ve sözcük türetme felsefesinin tarihsel ve çağdaş sözlükler üzerinden değerlendirir;4.1.5. Türkçe sözlüğün gelişimini bilir;4.1.6. Ele alınan sözcüğünün niteliğine göre sözlük türlerini bilir.
------	---	--	--	---

			<p>TDK Türkçe Sözlük: Cumhuriyet Dönemi'nde dil alanında yapılan yenilikler ve çalışmalarla sözlükçülük geleneğinde önemli gelişmeler görülmüştür.</p> <p>Yöntemler: Anlatım yöntemi, örnek olay yöntemi, problem çözme yöntemi, tartışma yöntemi, gösteri yöntemi, grup çalışma yöntemi.</p>	
--	--	--	---	--

4.2.	<p>Söz varlığını zenginleştirmek; Atasözü, deyim, özdeyiş ve kelime gruplarının anlamlarını açıklamak ve uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirmek; Örnekler sunmak; Tanınmayan (bilinmeyen) sözleri, deyimleri, yabancı sözleri, atasözleri, özdeyiş, kelime ve kelime gruplarının anlamlarını açıklamak.</p>	<p>Söz varlığın zenginleştirilmesi</p> <p>Kavramlar: Atasözü, özdeyiş, deyim, yabancı sözler.</p>	<p>Açıklamalar: Sözcükbilim/leksikoloji, dilin sözvarlığını, yani sözcüklerini, türetmede görev alan biçimbirimlerini, bileşik sözcük, deyim, atasözü, kalıplaşmış söz gibi öğelerini incelemeye yönelik, bu öğelerin kökenlerini, oluşumlarını araştırarak biçim ve anlam açısından gelişmelerini saptamaya çalışan bir dilbilim dalıdır. Bu incelemeler değişik dillerin gereçlerine dayanılarak gerçekleştirilirse, çalışmalardan bütün diller için geçerli birtakım sonuçlar çıkarılırsa, bu bilim dalı genel bir nitelik kazanır, genel sözcükbilim diyebileceğimiz bir alana dönüşür. Eğer belli bir dilin sözvarlığı kendi içinde ya da ilişkili olduğu dillerdeki karşılıklarıyla birlikte ele alınırsa bu, filolojik bir çalışma olur. Belli bir dil ailesi ya da dil kümesi temel alınacak olursa, karşılaştırmalı sözcükbilim incelemesine girilmiş olur. Sözcüklerin temeline inebilmek için genel olarak, geçirdikleri tarihsel gelişmelere uzanmak, eski, en eski biçimlerine ulaşmak gerektiği için bu çalışmalar çoğunlukla artzamanlı yöntemle yürütülür.</p> <p>Etkinlik Örnekleri: “Eşleştirme” atasözleri ve deyimler uygun tutumlarla (davranışlarla) eşleştirilir. Atasözleri ve deyimler anlam özelliklerine göre gruplandırılır. Metinde geçen bir atasözle ilgili oyun hazırlanır.</p> <p>Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.2.1. Atasözü, özdeyiş, deyim ve kelime gruplarını açıklar; 4.2.2. Tanınmayan sözleri, deyimleri ve yabancı sözleri açıklar; 4.2.3. Atasözü, özdeyiş, kelime ve kelime gruplarını açıklar; 4.2.4. Yazılarında yeni öğrendiği, kelime, kavram, atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir.</p>
------	---	---	--	--

4.3.	<p>Leksikolojinin tanımı ve kapsamını öğrenmek; Leksikoloji üzerine yapılan çalışmalar hakkında bilgiye sahip olmak; Sözcük, biçimbirim, sözlükbirim kavramlarını öğrenmek; Sözlüğün tanımı, türleri ve tarihçesi hakkında bilgi edinmek; Sözlük hazırlama yöntemlerini kullanmak.</p>	<p>Leksikoloji</p> <p>Kavramlar: Sözcük, sözlük, sözlük türleri, sözlüğün tanımı, sözlüğün tarihçesi.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Okuma faaliyetleri yapılır. İnternette tarama, kütüphane çalışması, sözlük inceleme çalışması düzenlenir. Türk Dili ve Edebiyatı alanında edinmiş olduğu bilgi ve yeterliliği, Türk Dili uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir. Türk Dili sahasının tarihi ve modern bütün tarihî, etimolojik vs. verilerini başta dilbilim, dil tarihi alanları olmak üzere beşeri bilimlerin bütün sahalarında disiplinler arası çalışmalarda etkinliğini kavrar. Metnin Türk Dili Tarihi açısından yerini tespit edebilir ve kuramsal incelemelerde bulunabilir. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tüm dengelim yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.3.1. Türk Dili sahasının temel kaynak eserlerini okur, anlar ve yorumlar; 4.3.2. Sözlük bilimi, sözlük (sözcük dağarcığı) ve sözcük birimi (sıkışmış sözcük) terimlerini tanımlar; 4.3.3. Farklı sözlük türlerini tanıtır ve ansiklopedik/dilbilimsel kriterlere göre sınıflandırır; 4.3.4. İki dilli sözlük ile yabancı kelimeler sözlüğü arasındaki farkı açıklar.</p>
4.4.	<p>Sözlükten/kitaptan yararlanmak; Ansiklopedi, sözlük, kitap ve dergileri okumak.</p>	<p>Sözlük</p> <p>Kavramlar: Dip not, dizin, sözlük, ansiklopedi, kaynak, dergi, dergi inceleme, sözlük kullanma.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Kitaplardaki sözlük ve ansiklopedilerden yararlanma ve bilgi edinme. Dünyada ve bizde basının başlangıcı, gelişmesi ve önemini kavrama ile ilgili etkinlikler düzenlenebilir. Haber, TV raporu, gazetelerdeki söyleşiler, radyo ve TV de naklen yayınları ayırt edebilme. Dergi ve gazete alışkanlığı kazanma. Öğrencilere dip not, dizin, sözlük, ansiklopedi ve kaynak eserlerden yararlanma yeteneğini kazandırıp geliştirme. Kitap yayınevlerini ziyaret etme etkinliği düzenlenebilir. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tüm dengelim yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 4.4.1. Kitaba karşı sevgi uyandırır; 4.4.2. Sözlükten/kitaptan yararlanır; 4.4.3. Ansiklopedi, sözlük, kitap ve dergileri kullanarak bilgiye ulaşır.</p>

5. STİLİSTİK (ÜSLUP BİLİMİ):

5.1.	<p>Edebi metinlerin içerik ve dil-anlatım özellikleri bakımından nasıl değerlendirileceğine ilişkin çeşitli kuramları incelemek; Dil öğretiminde kullanılan veya kullanılabilir edebi metinlerin bu yönde değerlendirmek; Metinlerin ne hakkında olduğunu öğrencilere anlatmak; Edebî metinlerin varlık nedenlerini açıklamak; Edebî metnin gerçeklikle ilişkisini örneklerle açıklamak; Edebî metinlerde dilin hangi işlevde kullanıldığını açıklamak.</p>	<p>Üslup Bilimi Bir bilim olarak üslup bilimi ve diğer disiplinlerle ilişkisi Kavramlar: Üslup bilim tarihi Üslup bilimi ve dil kültürü Konuşma dili metin çalışması 1. EDEBÎ (SANATSAL) METİNLER Coşku ve Heyecana Bağlı Metinler: Şiir Olay Çevresinde Oluşan Metinler Anlatmaya Bağlı Metinler: Hikâye, Roman, Masal, Destan, Halk Hikâyesi, Manzum Hikâye, Mesnevi Göstermeye Bağlı Metinler /Geleneksel Tiyatro: Karagöz, Ortaoyunu, Meddah, Köy Seyirlik Oyunları Modern Tiyatro: Trajedi, Komedi, Dram 2. ÖĞRETİCİ METİNLER Bilimsel Metinler Tarihi Metinler Felsefi Metinler Gazete Çevresinde Gelişen Metinler: Makale, Deneme, Sohbet, Röportaj, Fıkra,</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Edebî olmayan metinlerin öğretici olduğu, edebî metinlerin ise sanat etkinliği olduğu üzerinde durulur. Bu sanat etkinliğinin insanın insan olma varlık şartlarından biri olduğu ve her dönemde, her yerde insanın gerçekleştirdiği etkinliklerden olduğu vurgulanır. Resmi iş dili (standartlık, düşünce tarzında kesinlik, lakonik üslup, somutluk, nesnellik, betimleyici biçimler, terminoloji, resmi belgeler, sunum). Stilistika (üslup bilimi): Sözlük anlamı "tarz, yol, usül" dür. Edebiyat terimi olarak üslup, dilsel araç ve olanaklardan yararlanarak düşünce, duygu, hayal ve eylemlerin özgün, kişisel bir yaklaşımla ifade edilmiş biçimi, anlatılış tarzı. "Biçem, stil, deyiş, eda, özanlatı, tarz" kelimeleri de aynı anlamda kullanılmıştır. 1) Sâde üslup: Yapmacıksız, süssüz, günlük konuşma dilinin temel alındığı, öğretici yazılarda kullanılan üslup. 2) Süslü (müzeyyen) üslup: Mecaz ve söz sanatlarına, anlam oyunlarına önem veren üslup. 3) Yüksek (âli) üslup: Düşünce ve duyguların yüceliğine, anlamın sağlamlık ve doğruluğuna, sözcüklerin seçkinliğine önem veren üslup. Herhangi bir sözlü ya da yazılı anlatımda konumacının veya yazarın kendine özgü farklı dil kullanımları üslubu oluştururken, gerek batı ve gerekse doğu edebiyatlarında asırlardır retorik veya belaat ilmi balamında dögünölen bu farklı üslupların incelenmesi de "üslupbilim" (veya biçembilim) olarak tanımlanmakta ve değerlendirilmektedir.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 5.1.1. Üslupla ilgili kavram ve terimleri öğrenir; 5.1.2. Farklı üslup incelemelerini analiz eder; 5.1.3. Üslup incelemeleri yapar; 5.1.4. Farklı üslup incelemelerini analiz eder; 5.1.5. Üslup incelemeleri yapar; 5.1.6. Edebî metinlerin varlık nedenlerini açıklar; 5.1.7. Edebî metnin gerçeklikle ilişkisini örneklerle açıklar; 5.1.8. Edebî metinlerde dilin hangi işlevde kullanıldığını açıklar.</p>
------	---	--	---	--

		<p>Eleştiri Kişisel Hayatı Konu Alan Metinler: Hatıra (anı), Günlük, Mektup, Gezi, Biyografi</p>	<p>Yazı Türleri ve Özellikleri: Temelde iki türlü anlatımdan bahsetmek mümkün: Yazılı anlatım ve sözlü anlatım. Yazılı anlatım, nazım (şiiir) ve nesir (düz yazı) olmak üzere ikiye ayrılır. Yöntemler: Tartışma, anlatım, örnek olay incelemesi, sunum, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi</p>	
5.2.	<p>Anlatım tür ve üsluplarını ayırt etmek; Edebi dille yazılmış eserler ve gazetecinin yazısı ile bilim popüler metinleri arasındaki farkı sezmek.</p>	<p>Anlatım türleri ve üslupları Kavramlar: Edebi dil, anlatım türleri, üslup, eser, gazete yazısı, popüler metin, metinler arası fark.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Anlatım, tür ve üsluplarını ayırt edebilmek için edebi dille yazılmış eserler ile bir gazete yazısı ile bilim popüler metinleri arasındaki farkı sezebilme etkinlikleri yaptırılır. Bir kitap, film veya tiyatro eseri ile ilgili tartışmalara katılır. Grup çalışmalarında duygu ve düşüncelerini paylaşır ve günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlarına uygun konuşur. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 5.2.1. Anlatım türleri ve üslupları bilir; 5.2.2. Edebi, gazetecilik bilim-popüler metinleri arasındaki farkı görür; 5.2.3. Belirlenen bir konu hakkında tartışmaya katılır; 5.2.4. Konuşma sırasında uygun hitap ifadeleri kullanır.</p>

5.3.	<p>Metin türlerini bilmek; Edebi metin türleri; olay, düşünce(fikir) ve bildirim yazıları olarak üçe ayrıldığını öğrenmek (Olay yazılarını; masal, hikâye, fabl, roman, destan, anı, günlük; Düşünce yazılarını; deneme, makale, eleştiri, fıkra, söyleşi; Bildirme yazılarını; biyografi, otobiyografi, haber, röportaj, reklam, dilekçe oluşturmak); Söz varlığını zenginleştirmek; Atasözü, deyim, özdeyiş ve kelime gruplarının anlamlarını açıklayabilmek ve uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirmek.</p>	<p>Kelime Grupları Atasözü, özdeyiş, deyim ve kelime gruplarını açıklama. Kavramlar: Atasözü, özdeyiş, deyim, olay yazısı, düşünce yazısı, bildirim yazısı.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Etkinlik: "Eşleştirme" Atasözleri ve deyimler uygun tutumlarla (davranışlarla) eşleştirilir. Atasözleri ve deyimler anlam özelliklerine göre gruplandırılır. Metinde geçen bir atasözüyle ilgili oyun hazırlanır.</p> <p>Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tüm dengelim yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 5.3.1. Söz varlığını zenginleştirir; 5.3.2. Atasözü, deyim, özdeyiş ve kelime gruplarının anlamlarını açıklar ve uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir.</p>
------	---	---	---	--

5.4.	Açıklayıcı ve bilgilendirici yazılar yazmak (Haber, rapor, bildiri, röportaj).	Bilgilendirici Yazı Kavramlar: Haber, rapor, röportaj, yazı yazma, röportaj hazırlama.	Etkinlik Örnekleri: Haber metni yazma. Rapor yazma. Röportaj yazma. Etkinlik: “Yangın Var” bir yerde yangın çıktığı haberi alınır. Öğrenciler: muhabiri, itfaiye şefini, yaralıyı, olaya tanık olan birini canlandırır, Muhabir olayla ilgili olanlarla görüşerek notlar alır. Alınan notlardan haber metni oluşturulur. Gezi ve gözlem raporları yazması çevresinde gerçekleşen olayları açıklaması istenir. Eğitsel kol faaliyetlerinin tutanağı yazma kararları maddeler (noktalar) halinde yazma, bildiriler, duyurular hazırlama etkinlikleri yaptırılır. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 5.4.1. Açıklayıcı ve bilgilendirici yazılar yazar.
5.5.	Günlük hayatta gerekli olan yazışmaları yazmak; Resmi ve özel mektup, davetiye, dilekçe, tebrik, alıntı, yazabilme becerisi kazanmak.	Günlük Yazı Yazma Kavramlar: Resmi iş ve özel mektup yazma, davetiye yazma, tebrik yazma, tutanak yazma.	Etkinlik Örnekleri: “İş Arıyorum” yönetim kadrosuna öz geçmişlerini sundukları bir dilekçe ile şirkete iş başvurusunda bulunurlar. “Tutanak Tutma” eğitsel kol faaliyetlerin tutanağı tutulur. Bir kutlama konusu belirleyerek arkadaşlarına davetiye yazmaları veya tebrik kartı hazırlamaları istenir. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 5.5.1. Günlük hayatta gerekli olan yazışmaları yazar.

5.6.	Olay yazıları (kompozisyon) yazmak; Yazma kurallarını uygulamak.	Olay Yazısı Yazma Kavramlar: Kompozisyon, yazma kuralları, yazma kurallarını uygulama.	Etkinlik Örnekleri: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazarak ifade etme. Düzgün, okunaklı ve işlek el yazısıyla yazma. Düzgün Türkçe ile yazma. Öğrencilerin kendilerini zengin bir söz varlığı kullanarak ifade etmeleri üzerinde durulur. Yöntemler: Tartışma, anlatım, örnek olay incelemesi, sunum, tümevarım yöntemi, tündengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 5.6.1. Olay yazıları (kompozisyon) yazar; 5.6.2. Yazma kurallarını uygular.
5.7.	Bilimsel teknolojiye yararlanmak; Kitle iletişim araçlarından radyo ve TV yayınları arasındaki farkı gözetlemek.	Teknoloji Bilgisi Kavramlar: Teknolojiyi kullanma, bilgisayar, poster, sunum hazırlama, reklâm, mesaj yazma.	Açıklama: Bilgi toplamak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanma. Bilgisayarın eğitimde ve iletişimdeki önemini kavrama. Belirlenen bir konuda (gerektiğinde soru sorulabilecek, başka kaynaklara başvurabilecek bir ortamda) bilgisayar kullanarak sunumlarını geliştirmeleri istenebilir. Bilgi edinmek için haber, sunu, belgesel dinleme ve izleme. İletişim araçlarının okuyucuya veya dinleyiciye hitap ettiği dili ayırt edebilme. Televizyonda izledikleri haber, sunu, belgesel vb. programlar hakkında yorum yaptırılabilir. İletişim araçlarının okuyucuya veya dinleyiciye hitap ettiği dili ayırt edebilmelidir. Yöntemler: Tartışma, anlatım, örnek olay incelemesi, sunum, tümevarım yöntemi, tündengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 5.7.1. Bilimsel teknolojiye yararlanır; 5.7.2. Kitle iletişim araçlarından radyo ve TV yayınları arasındaki farkı gözetir.

6. SÖZ SANATI

6.1.	Söz sanatlarını bilmek; Edebi sanat türlerini sınıflandırmak; Mecaza dayalı sanatları açıklamak.	Söz Sanatı Kavramlar: Mecaza Dayalı Sanatlar Teşbih (Benzetme) İstiare (Eğretileme) Mecaz (Değişmece) Mecaz-ı Mürsel (Ad Aktarması) Kinaye (Değınmece) Tariz (Tersini Söyleme) Teşhis (Kişileştirme) İntak (Konuşturma)	Açıklama: Güzel konuşmak, yazmak, sözün etkili olmasını sağlamak için söz sanatlarına başvururuz. Örneğin; "Sen çok güzelsin" sözünü etkisizin artırmak için "Sen çiçek gibisin" deriz, gibi etkinlikler düzenlenir. Bunu anlatmak için "benzetme" den yararlanılır. En çok kullanılan edebi sanatlar şunlardır. Edebi Sanat Türleri Genel olarak edebi sanatları 3 grupta inceleyebilir ve mecaza, anlama ve söze dayalı sanatlar olmak üzere ayırabiliriz. Her birinin kullanıldığı durum birbirinden farklıdır ancak amacı aynıdır. Okuyucunun zihninde iz bırakabilmek yani etkileyebilmek. Mecaza Dayalı Sanatlar Teşbih (Benzetme): Anlamı kuvvetlendirmek için aralarında gerçek ya da mecazi olarak benzerlik bulunan iki varlıktan zayıf olanın güçlü olana benzetilme sanatıdır. İstiare (Eğretileme): Teşbih sanatının ana öğelerinden sadece kendine benzeyen ya da kendisine benzetilenle yapılan teşbihe denir ve kendisine benzetilenle yapılan açık, kendisine benzeyenle yapılan kapalı istiare olarak adlandırılır. Mecaz (Değişmece): Bir benzetme sonucu gerçek anlamı dışında kullanılan sözcük ya da kelime öbeğidir. Metaforda diyebiliriz. Mecaz-ı Mürsel (Ad Aktarması): Bir nesnenin ya da varlığın direkt adını söylemek yerine ilgili bir parçasını ya da özelliğini söylemektir.	Öğrenci şunları yapabilir: 6.1.1. Söz sanatlarını bilir; 6.1.2. Edebi sanat türlerini sınıflandırır; 6.1.3. Mecaza dayalı sanatları açıklar.
------	--	---	--	--

			<p>Kinaye (Değınmece): Bir sözcüğü ya da kelime öbeğini hem gerçek hem mecazi anlama gelecek şekilde kullanma sanatıdır.</p> <p>Tariz (Tersini Söyleme): Bir kavramın mecaz ya da gerçek anlamı dışında tam tersinin söylenmesidir. Genellikle biriyle alay etme, küçük düşürme amacıyla kullanılır.</p> <p>Teşhis (Kişileştirme): İnsan dışı canlılara ya da cansız varlıklara insan özellikleri verilmesidir.</p> <p>İntak (Konuşturma): İnsan dışındaki varlıkları ve cansız varlıkları konuşturma sanatıdır. İntak sanatının olduğu her yerde teşhis sanatı vardır diyebiliriz.</p>	
--	--	--	---	--

6.2.	<p>Genel olarak edebi sanatları 3 grupta inceleyebilmek ve mecaza, anlama ve söze dayalı sanatlar olmak üzere ayırmak; Her birinin kullanıldığı durum birbirinden farklıdır ancak amacı aynı olduğunu bilmek; Anlama dayalı sanatları kavramak.</p>	<p>Anlama Dayalı Sanatlar Kavramlar: İham Tevriye (İki anlamlılık) İstihdam Tenasüp (Uygunluk) Leff-ü neşr (Sıralı açıklama) Tecahül-i arif (Bilmezlikten gelme) Hüsn-i talil (Güzel neden bulma) Sihri helâl Mübalağa (Abartma) Tezat (Zıtlık) İstidrak Tekrir (Tekrar etme) Nida (Seslenme) İstifham (Soru sorma) Rücu (Geriye dönme) Tefrik Kat (Kesme) Terdit (Geri çevirme) İltifa Telmih (Anımsatma) İrsal-i mesel (Atasözü) Söyleme) İktibas (Alıntı yapma)</p>	<p>Açıklama: Anlama Dayalı Sanatlar İham; Bir kelimeye ait iki ya da daha fazla anlamın bir mısra veya beyit içerisinde bütün anlamlarını kastederek kullanmaktır. Tevriye (İki anlamlılık); Nükte yapılmak amacıyla iki anlamı bulunan bir sözcükte, uzak anlamının kullanılmasıdır. Tenasüp (Uygunluk); Aralarında mana bakımından ilgi bulunan iki veya daha fazla sözcüğün aynı cümlede ve mısradaki bir araya gelme sanatıdır. Tecahül-i arif (Bilmezlikten gelme); Nükte yapılması amacıyla bilinen bir şeyin bilinmezlikten gelmesi ile yapılan sanata denir. Hüsn-i talil (Güzel neden bulma); Bir olgunun gerçek nedeninin bilinmesine rağmen onu başka bir nedenden oluyormuş gibi gösterme, güzel bir nedene bağlama sanatıdır. Mübalağa (Abartma); Bir olayın, durumun ya da varlığın olduğundan daha fazla ya da daha az gösterilmesine, abartılmasına denir. Tezat (Zıtlık); Konu ile ilgili karşıt kavramların ya da özelliklerin bir arada kullanıldığı sanattır. Güneşin doğması ve batmasının aynı dizgede geçmesi gibi. İstidrak; Över gibi görünürken yeme, eleştirir gibi görünürken övme sanatıdır. Tekrir (Tekrar etme); Etkiyi artırma amacıyla sözcük ya da söz öbeğinin tekrarlanmasıdır. Nida (Seslenme); Hitap şekli ve seslenme sanatıdır. Şiirlerde duyguları belli etme amacıyla seslenme ünlemlerinin kullanılmasıdır. İstifham (Soru sorma); Okuyan kişinin dikkatini çekebilme amacıyla, verilmek istenen duygu ve düşüncenin soru şeklinde verilmesidir.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 6.2.1. Her birinin kullanıldığı durum birbirinden farklıdır ancak amacı aynı olduğunu bilir; 6.2.2. Anlama dayalı sanatları kavrar.</p>
------	---	---	--	--

			<p>Rücu (Geriye dönme); Söylenilen sözden vazgeçilerek, etkili kılma amacıyla daha güçlü bir kelimenin söylenmesidir.</p> <p>Telmih (Anımsatma); Herkes tarafından bilinen geçmişte yaşamış bir kişiyi ya da bir olayı şiirde veya yazı da hatırlatma sanatıdır. İrsal-i Mesel (Atasözü söyleme); Yazılı ya da sözlü anlatımlarda özellikle şiirlerde karşı tarafı ikna etmek, sözü etkili kılmak için meşhur bir söz ya da vecizeyi kullanmadır.</p> <p>İktibas (Alıntı Yapma); Bir şairin dizesinin, ayetin ya da hadisin düşüncelerin pekiştirme amacıyla şiirin içinde kullanılmasıdır.</p>	
--	--	--	---	--

6.3.	Söze dayalı sanatları kavramak.	<p>Söze Dayalı Sanatlar Kavramlar:</p> <p>Cinas Aliterasyon Asonans Ulama Seci Kalp (Değiştirme) İştikak (Türetme) Akis (Yansıma) İade (Geri Çevirme) Tarsi Akrostiş Leb Değmez</p>	<p>Açıklama: Söze Dayalı Sanatlar</p> <p>Cinas: Şiirlerde mısra sonlarında sestesh sözcükler ile yapılan uyaklardır.</p> <p>Aliterasyon: Şiirde ahenk oluşturmak amacıyla aynı sesin ya da hecenin tekrarlanmasıdır.</p> <p>Asonans: Ünlü seslerin şiirde bir veya birkaç dizede tekrarlanması ile yaratılan ahenktir.</p> <p>Ulama: Aruz ölçüsünde kalıba uydurmak için kullanılan ulama, bir kelimenin sonunda bulunan sessiz harf ile kendinden sonra gelen kelimenin ilk harfinin sesli olması ve beraber, bitişik okunmalarıdır.</p> <p>Seci: Düz yazıda kullanılan, sözcüklerin kafiyeli olarak sıralanıp yazılmasıdır. Düz yazı uyağı da diyebiliriz.</p> <p>Kalp (Değiştirme): Bir kelimedeki harflerinin yerini değiştirerek mısra içerisinde kullanılmasıdır.</p> <p>İştikak (Türetme): Aynı kökten türeyen birden fazla kelimenin bir arada kullanılmasıdır.</p> <p>Akis (Yansıma): Anamlı bir ifadenin, bir kelime öbeğinin ters çevrilip, yeniden anlamlı bir ifade oluşturma sanatına denir.</p> <p>İade (Geri Çevirme): Her mısrada yer alan son sözcüğün, kendinden sonra gelen mısrada ilk kelime olarak kullanılmasıdır.</p> <p>Tarsi: Şiirde her iki mısrada yer alan kelimelerin sayısı, harf sayısı ve kafiyeleri birbirine denk getirme sanatıdır.</p> <p>Akrostiş: Mısraların baş harflerin birleşmesi sonucu anlamlı bir isim veya kelime oluşacak şekilde şiir yazılmasıdır.</p> <p>Leb Değmez (Dudak Değmez): Dudakların birbirine değmesi ile çıkarılan harflerin kullanılmama sanatıdır. Genellikle Halk Edebiyatında aşık atışmasında kullanılır.</p> <p>Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tüm dengelim yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>6.3.1. Söz sanatlarını bilir;</p> <p>6.3.2. Edebi sanat türlerini sınıflandırır;</p> <p>6.3.3. Genel olarak edebi sanatları üç grupta inceleyebilmek ve mecaza, anlama ve söze dayalı sanatlar olmak üzere ayırır;</p> <p>6.3.4. Her birinin kullanıldığı durum birbirinden farklıdır ancak amacı aynı olduğunu bilir;</p> <p>6.3.5. Söze dayalı sanatları kavrar.</p>
------	---------------------------------	--	---	--

6.4.	Farklı işlevsel söz sanatına /stillere sahip metinlerin dilinin ifade gücündeki farkı tanımak ve açıklamak; Yazılı veya sözlü bir metin veya bir metinden alıntının ait olduğu işlevsel stili belirlemek.	İşlevsel Söz Sanatı Dilin işlevsel katmanlaması: işlevsel stiller - (konuşma tarzı, sanatsal- edebi tarz, gazetecilik tarzı, yönetim tarzı, bilimsel tarz) Konuşma işlevsel stili Kavramlar: İşlevsel üslup, işlevsel üslup, konuşmaya dayalı işlevsel üslup, edebi işlevsel üslup, gazetecilik işlevsel üslup, idari işlevsel üslup, bilimsel işlevsel üslup, resmi olmayan iletişim, muhatap (mevcut), ifade ekonomisi, muhatapla ilişki, kendiliğindenlik, mizah, ironi, hiciv, tonlama, seçim, nötr kelimeler, standart dışı bağlaçlar...	Etkinlik Örnekleri: Yönlendirici sorular yardımıyla, konuşma tarzının özelliklerini ve kullanımını özetleyen bir tartışma başlatılır. Günlük yaşamdan belirli bir konuda konuşma alıştırmaları yapılır. Bir konuşmayı yazılı olarak iletmek için yazılı bir alıştırma, böylece imla ve noktalama işaretlerinin öğretim içeriğiyle bir bağlantı kurmaya özen gösterilmelidir. Öğrenciye bir araştırma konusu verilerek konuyla ilgili bilgi toplaması, görseller hazırlaması ve konuşma denemeleri yapması istenir. Öğrenciden “Ne hakkında konuşacaksınız?”, “Bize neler anlatmayı düşünüyorsun?” gibi soruları sorularak konuşma amacını belirlemesi sağlanır. Duraklamaların, gereksiz kelime kullanımının ve ses tekrarlarının olmadığı, vurgu ve tonlamalara dikkat ederek konuşma etkinliği yaptırılır. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tüm dengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 6.4.1. Söz sanatı/stilistik terimlerini tanımlar, özelliklerini tanımlar ve sıralar; 6.4.2. Konuşma sanatı stilini tanımlar ve özelliklerini açıklar; 6.4.3. Konuşma sanatının dilsel özelliklerini ve kullanımını tanımlar ve açıklar; 6.4.4. Konuşma tarzının farklı yazılı veya sözlü materyallerini gözleme, analiz etme ve karşılaştırma sonucunda konuşma tarzının yeni dilbilimsel ve dil dışı özellikleri ile keşfeder.
------	---	---	--	---

6.5.	<p>Tür, yöntem ve tekniklere uygun konuşmak; Sesini ve beden dilini etkili kullanmak; Günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlara uygun konuşmak; Topluluk önünde konuşmasına dikkat ederek konuşmak; Konuşmada sanat ve edebi dili kullanmak.</p>	<p>Konuşma Kavramlar: Konuşma sanatı, beden dili, günlük ilişkide konuşma, topluluk önünde konuşma, konuşma sanatı, edebi dil.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Masal, fıkra anlatmaları istenir. Belirlenen bir konu hakkında tartışma yaptırılır. Bir konuyla ilgili gazete, dergi, ansiklopedi ve buna benzer kaynaklardan bilgi toplayarak, sınıfta paylaşımları istenir. Sesini ve beden dilini etkili kullanır. Sesini ve beden dilini etkili kullanmayla ilgili kazanımların değerlendirilmesi yaptırılır.</p> <p>Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 6.5.1. Günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlara uygun konuşur; 6.5.2. Topluluk önünde rahat bir şekilde konuşur; 6.5.3. Masal, hikâye, fıkra veya film tekniğine uygun anlatır; 6.5.4. Kelimeleri doğru telaffuz eder, uygun yerlerde vurgu, tonlama ve duraklama yapar; Sözleriyle jest ve mimiklerinin uyumuna dikkat eder.</p>
------	---	---	--	--

7. ONOMASTİK (ÖZEL ADLAR BİLİMİ)

7.1.	Filoloji biliminin alt bilim dalları arasında yer alan Onomastik, özel adlarla ilgilenen bilim dalı olduğunu bilmek; Kişi/Şahıs adlarıyla uğraşan bilim dalına "antroponomi" adı verildiğini öğrenmek; Yer adlarıyla uğraşan bilim dalına "toponim" adı verildiğini öğrenmek.	Onomastik (Özel adlar bilimi) İnsanlar varlıklara nasıl ad verir, dilden dile bu durum değişir mi, gibi sorulara cevap veren daldır. En başta insan adlarını konu edinir. Filoloji biliminin alt bilim dalları arasında yer alan Onomastik, özel adlarla ilgilenen bilim dalına verilen addır. Onomastik, özel isimlerin kökenlerini, dağılımlarını ve çeşitlerini inceleyen bir disiplin olarak da bilinir. Tarihe yardımcı bilimler arasında yer almaktadır. Kavramlar: Antroponomi Poetik antroponimler Toponim (yeradları) Poetik toponimler	Açıklama: Edebî eserin dilinde çeşitli anlamsal seçeneklerin ortaya çıkmasına yardım eden linguapoetik araçlardan biri onomastik birimlerdir. Onlar belli bir özel adı göstermekle birlikte yazarın çeşitli edebî amaçlarını vurgulamak için de hizmet eder. Karşımıza çıkan onomastik birimlerin bir kısmı edebi estetik fonksiyon taşır. (Onomastik birimler yalnız fonksiyonuyla birlikte yazarın edebî estetik ilkelerini ifade etmeğe yardım etmektedir ve bu özelliklerin lengüistik bakımdan araştırılması önemlidir. Sözlü edebiyat örneklerinde, özellikle masal ve destanlarda kullanılan onomastik birimler de kendine özgü yönüyle dikkate değerdir. Çünkü sözlü edebiyat, bünyesinde, dilin söz varlığının önemli kısmını oluşturan onomastik hazinenin gayet değerli, eşsiz ve asıl numunelerini barındırmaktadır). Şahıs adlarıyla uğraşan bilim dalına "antroponomi" adı verilir. Poetik antroponimler: Edebî metindeki -linguapoetik amaçla ele alınabilen - ad, soyad, baba adı, mahlas, lakap gibi kişi adları. Yer adları (Toponim); adlandırılan yerin doğal, kültürel, sosyo-kültürel etkisi ile meydana çıkmış ve insanda sürekli ilgi, alaka uyandırmış, bilimsel çalışmaların önemli inceleme alanlarından biridir. Poetik toponimler: Edebî metinde - linguapoetik amaçla ele alınabilen - oikonim, urbanonim, agoronim ve bazı toponimlerin estetik fonksiyonları ve ad almayla ilgili motifler. 1-Yer adları bilimi (<i>toponymie, toponymy</i>) 2-Coğrafya adları bilimi: Akarsu adları bilimi (<i>hdyronymie, hydronymy, hydronymie</i>), dağ adları bilimi (<i>oronymie, oronymy</i>). 3-Kişi adları bilimi (<i>anthroponymie, anthroponymy, antroponymie</i>). Yer adı (toponim), Kişi adı (antroponim) Kişi adından oluşan yer adı (antroponim)	Öğrenci şunları yapabilir: 7.1.1. Filoloji biliminin alt bilim dalları arasında yer alan Onomastik, özel adlarla ilgilenen bilim dalı olduğunu bilir; 7.1.2. Kişi/Şahıs adlarıyla uğraşan bilim dalına "antroponomi" adı verildiğini öğrenir; 7.1.3. Yer adlarıyla uğraşan bilim dalına "toponim" adı verildiğini öğrenir.
------	---	---	--	--

8. SES/KELİME/CÜMLE BİLGİSİ

8.1.	Ses, harf, hece ve kelimenin özelliklerini kavramak; Hece ve hecenin özelliklerini kavramak; Dilimizin zenginleşme yollarını öğrenmek.	Ses, Harf, Hece Özellikleri Kavramlar: Hece ve hecenin özellikleri Açık hece Kapalı hece Diftong Kaynaştırma harfleri Hece düşmesi Büyük Ünlü Uyumu Küçük Ünlü Uyumu Hece Derleme Tarama Türetme Birleştirme	Etkinlik Örnekleri: Türkçenin zenginleşme yollarını öğrenme etkinlikleri yaptırılır. Ses olay ve özelliklerle ilgili etkinlikler yaptırılır. Kelimelerde hece sayısını ünlü harf sayısına göre belirleme etkinliği yaptırılır. Dilimizin zenginleşme yollarını kavrayabilmek için etkinlikler yaptırılır. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.1.1. Ses, harf, hece ve kelimenin özelliklerini kavrar; 8.1.2. Hece ve hecenin özelliklerini bilir; 8.1.3. Dilimizin zenginleşme yollarını kullanır.
------	--	---	---	---

8.2.	Yapı bakımından kelimeleri ayırt etmek.	Yapı Bakımından Kelimeler Kavramlar: Basit kelimeler, türemiş kelimeler, birleşik kelimeler	Açıklama: Türk dilinde kelimeleri incelediğimiz zaman, bazılarının yapım eki almadan (göl, göller); bazılarının yapım eki (bilek, gözlük) alarak, bazıları da iki kelimenin bir araya gelmesiyle oluştuğunu, kullanıldığını görebiliriz. Buna göre, Türkçede kelimeleri yapılarına göre üç ana grupta incelenmesi ile ilgili örnekler sunulur. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.2.1. Yapı bakımından kelimeleri ayırt eder. 8.2.2. Basit kelimeler, anlam taşıyan en küçük dil birimi olduğunu bilir. 8.2.3. Kök ya da gövdelere yapım eki getirilerek oluşturulan yeni kelimelerin türemiş kelimeler olduğunu bilir. 8.2.4. Aynı ya da farklı türdeki iki kelimenin ve yeni bir kavramı karşılamak üzere bir araya gelerek oluşturduğu kelimeler, yapı bakımından birleşik kelimeler olduğunu bilir.
8.3.	Yapı bakımından adları kavrama ve doğru kullanmak.	Yapı Bakımından Adlar Kavramlar: Basit ad, türemiş ad, birleşik ad	Etkinlik Örnekleri: Yapı bakımından adları ayırt edilmesi ile ilgili etkinlikler yaptırılır.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.3.1. Basit adları tanır; 8.3.2. Türemiş adları tanır; 8.3.3. Birleşik adları tanır.
8.4.	Yapı bakımından ön adları (sıfatları) kavrama ve doğru kullanmak.	Yapı Bakımından Ön Adları Kavramlar: Basit ön ad, türemiş ön ad, birleşik ön ad	Etkinlik Örnekleri: Verilen boşluklara yapı bakımından uygun ön adların yazılma etkinliği yaptırılır. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.4.1. Basit ön adları tanır; 8.4.2. Türemiş ön adları tanır; 8.4.3. Birleşik ön adları tanır.

8.5.	Sözcük gruplarını bilmek; Sözcük gruplarının kaçaya ayrıldığını bilmek.	Kelime/Sözcük Grupları Kavramlar: Deyim, ikileme tamlamalar (isim ve sıfat tamlaması)	Açıklama: Bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği veya bir durumu karşılamak üzere belli kurallar içerisinde yan yana gelen sözcükler topluluğuna sözcük grupları denir. Türkçede kullanılan sözcük grupları şunlardır: a. Deyim: Birden fazla sözcüğün birleşerek kendi anlamları dışında başka bir anlamda kullanılmalarına deyim denir. <i>Ayakları karıncalanmak, küplere binmek, kulak misafiri olmak, göz koymak vb.</i> Deyimler dilde kalıplaşmış sözlerdir. Bu nedenle deyimın sözcükleri değiştirilemez. b. İkileme (Tekrar Grubu): İkileme anlatım gücünü artırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya yakın ya da zıt anlamlı olanının bir araya gelmesiyle oluşan gruplardır. İkilemeler farklı şekillerde oluşturulur: c. Tamlamalar Bir ismin ya da sıfatın başka bir isimle oluşturduğu gruba tamlama denir. Tamlamalar isim ve sıfat tamlaması olmak üzere önce ikiye; isim tamlamaları da kendi arasında dörde ayrılır. ç. Bağlama Grubu (Bağlaçlar): Cümleleri veya aynı görevdeki sözcükleri birbirine bağlayarak d. Edat Grubu (İlgeçler): Tek başına bir anlam taşımayan, ancak kendinden önceki sözcükle birlikte kullanıldığında belirli bir anlamı olan sözcüklerdir. e. Ünlem Grubu (Ünlemler): Aniden ortaya çıkan duyguların etkisiyle ağızdan bir çırpıda çıkan, bu duyguları daha etkili anlatmaya yarayan kelimelerdir veya sözlerdir. f. Unvan Grubu: Bir şahıs ismiyle, bir unvan veya akrabalık isminden meydana gelen kelime gruplarıdır. g. Fiilimsi Grupları Yöntemler: Tartışma, anlatım, örnek olay incelemesi, sunum, cümlevarım yöntemi, tündengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.5.1. Sözcük gruplarını bilir; 8.5.2. Sözcük gruplarının kaçaya ayrıldığını bilir.
------	--	---	---	---

8.6.	Ad tamlamaların çeşitlerini öğrenmek.	Ad Tamlamaları Kavramlar: Belirtili ad tamlaması Belirtisiz ad tamlaması Eksiz (takısız) ad tamlaması Zincirlemeli ad tamlaması	Açıklama: Tamlamalar Bir ismin ya da sıfatın başka bir isimle oluşturduğu gruba tamlama denir. Tamlamalar isim ve sıfat tamlaması olmak üzere önce ikiye; isim tamlamaları da kendi arasında dörde ayrılır. İsim Tamlaması Bir ismin başka bir isimle oluşturduğu gruba isim tamlaması denir. Bir isim başka bir isimle araya bir ek alarak ya da ek almadan tamlama oluşturur. Tamlamada birinci sözcük tamlayan, ikinci sözcük tamlanandır. İsim tamlamaları dört türdür: a. Belirtili isim tamlaması: Belirtili isim tamlamasında tamlayan da tamlanan da ek alır. Bu tür tamlamada tamlayan -ın/in, tamlanan 3. kişi iyelik ekini (-ı,-i,-sı,-si) alır. <i>Ayşe'nin elbisesi, çocuğun gömleği, kapının kolu, okulun bahçesi vb.</i> b. Belirtisiz isim tamlaması: Bu tamlamada yalnız tamlanan ek alır, tamlayan ek almaz. <i>çam ağacı, utanma duygusu, Türk bayrağı, okul çantası, yemek masası vb.</i> c. Takısız isim tamlaması: Bu tamlamada tamlayan ve tamlanan ek almaz. Bu tür tamlamalarda tamlayan, tamlananın ya neye benzediğini ya da neden yapıldığını anlatır. <i>taş duvar, cam boru, tahta köprü, çelik masa, demir kapı, yün çorap vb.</i> d. Zincirleme isim tamlaması: Tamlayanı isim tamlaması olan tamlamalara zincirleme isim tamlaması denir. Bu tür tamlamalar birden çok sözcükten oluşur. <i>Bahçe duvarının önü, okul kapısının rengi, çantanın içindeki eşyalar, kitabın son sayfası vb.</i>	Öğrenci şunları yapabilir: 8.6.1. Ad tamlamaların çeşitlerini bilir.
------	---------------------------------------	--	---	--

			Etkinlik Örnekleri: Ad tamlamalarında tamlamaları bulunuz, türlerini belirtiniz alıştırmaları yaptırılır. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.	
8.7.	Ad ve önad tamlamaların cümle içerisinde ayırt edebilmek.	Ad tamlamaları Sıfat tamlamaları	Etkinlik Örnekleri: Cümlede tamlama türlerini belirtiniz alıştırmaları yaptırılır. Açıklama: Ad tamlamaları: Bir ismin başka bir isimle oluşturduğu gruba isim tamlaması denir. Bir isim başka bir isimle araya bir ek alarak ya da ek almadan tamlama oluşturur. Tamlamada birinci sözcük tamlayan, ikinci sözcük tamlanandır. Sıfat tamlamaları: Bir sıfatın bir isimle oluşturduğu tamlamaya sıfat tamlaması denir. Tamlayan durumundaki sıfat tamlanan varlığın bir niteliğini, özelliğini belirtir ve ek almaz. <i>Güzel yazı, büyük bir iş, çalışkan çocuk, beş kişi, kırmızı kalem, yeşil saha, vb.</i> Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.7.1. Ad ve önad tamlamaların cümle içerisinde ayırt eder.

8.8.	Eylemlerin anlam özelliklerini kavramak; Yapılarına göre eylemleri (basit, türemiş ve birleşik eylemler) kullanmak; Birleşik eylemleri kavramak ve kullanmak.	Eylem/Fiil Kavramlar: İş, hareket, oluş Basit eylemler Türemiş eylemler Birleşik eylemler Yardımcı eylemler (et-, ol-, eyle, kıl-, buyur-) Yeterlik eylemleri Tezlik eylemleri Sürerlik eylemleri Deyim halindeki eylemler	Etkinlik Örnekleri: Tümcede iş, hareket, oluş bildiren kelimelerle etkinlikler yaptırılır. Verilen boşluklara yapı bakımından uygun olan eylemlerin yazılma etkinliği yaptırılır. Basit, türemiş ve birleşik eylemleriyle ilgili etkinlikler yaptırılır. Yardımcı eylemlerle ilgili etkinlikler yaptırılır. Yeterlik, tezlik ve sürerlik eylemleriyle ilgili etkinlikler yaptırılır. Deyim halindeki eylemlerle etkinlikler yaptırılır. Yöntemler: Tartışma, anlatım, örnek olay incelemesi, sunum, tümevarım yöntemi, tündengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.8.1. Eylemlerin anlam özelliklerini kavrar; 8.8.2. Yapılarına göre eylemleri (basit, türemiş ve birleşik eylemler) cümle içinde kullanır; 8.8.3. Birleşik eylemleri kavrar ve kullanır.
8.9.	Çatılarına göre eylemleri kavramak ve uygulamak; Nesnelere ve öznelerine göre eylem çatılarını kavramak ve cümle içinde kullanmak; Fiilimsiler ile ilgili bilgi kuralları kavramak ve uygulamak.	Eylem Çatıları Nesnelerine göre (geçişli, geçişsiz, oldurgan, ettirgen eylem) eylemler Öznelerine göre (etken, edilgen, dönüşlü, işteş eylem) eylemler Eylemsiler Ad eylem Sıfat eylem Bağ eylem	Etkinlik Örnekleri: Eylem çatılarıyla ilgili etkinlikler yaptırılır. Nesnelere ve öznelerine göre eylem çatılarıyla ilgili etkinlikler yaptırılır. Cümlede eylemsilerin kullanılma etkinlikleri yaptırılır. Yöntemler: Tartışma, anlatım, örnek olay incelemesi, sunum, tümevarım yöntemi, tündengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.9.1. Çatılarına göre eylemleri tanır; 8.9.2. Nesnelere göre eylemleri (geçişli, geçişsiz, oldurgan ve ettirgen eylem) tanır; 8.9.3. Öznelerine göre eylemleri (etken, edilgen, dönüşlü, işteş eylem) tanır; 8.9.4. Eylemsiler ve türlerini tanır ve kullanır.

8.10.	Yapısına göre belirteçleri tanımak ve kullanmak; İlgeç (edat), bağlaç ve ünlem olan kelime ve kelime gruplarını tanımak, cümlede ayırt etmek ve adlandırmak.	Belirteçler Kavramlar: Basit belirteçler Türemiş belirteçler Birleşik veya gruplaşmış belirteçler İlgeç Bağlaç Ünlem Belirteçler Basit belirteç Türemiş belirteç Birleşik veya gruplaşmış belirteç	Etkinlik Örnekleri: Belirteç ile ilgili uygulama alıştırmaları yaptırılır. İlgeç, bağlaç ve ünlem olan kelimeler ile uygulama alıştırmaları yaptırılır. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tündengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.10.1. Yapısına göre belirteçleri tanır ve kullanır; 8.10.2. İlgeç (edat), bağlaç ve ünlem olan kelime ve kelime gruplarını tanır, cümlede ayırt eder ve adlandırır.
8.11.	Cümle bilgisini kavramak; Cümlenin öğelerini (özne, yüklem ve tümleçler) öğrenmek ve doğru kullanmak; Cümlenin yardımcı öğelerini (tümleç türlerini) kavramak; Kuruluşuna göre cümle çeşitlerini kullanmak; Özne-yüklem uyumunu sağlamak; Tümcenin yardımcı öğelerini kullanmak.	Cümle Cümlenin özellikleri Cümle ile ilgili yazım kuralları Kavramlar: Yüklem, özne, tümleçler, tümleçler ve tümleç türlerini (nesne, dolaylı, belirteçli tümleç), kurallı ve devrik cümle, özne-yüklem uyumu	Etkinlik Örnekleri: Cümlede öğeleri bulabilme etkinliği yaptırılır. Cümlede sorular sorularak yer (nereye, nerede -den, kim, kime, -de, -den); Zaman (ne zaman, hangi gün); sebep (niçin, neden) tümleçlerini ne, neyi soruları sorularak nesneyi bulmak etkinliği yaptırılır. Kuruluşuna göre tümce türlerini (düz ve devrik) bulabilme etkinlikleri yaptırılır. Cümlede özne-yüklem uyumunu uygulama. Yöntemler: Görsel yöntem, etkileşimli yöntem/iletişim yöntemi (monolog, diyalog ve konuşma - sözlü ve yazılı); gösterme yöntemi, tümevarım yöntemi, tündengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.11.1. Cümle bilgisini kavrar; 8.11.2. Cümlenin öğelerini (özne, yüklem ve tümleçler) öğrenir ve doğru kullanır; 8.11.3. Cümlenin yardımcı öğelerini (tümleç türlerini) kavrar; 8.11.4. Kuruluşuna göre cümle çeşitlerini kullanır.

8.12.	Yapısına ve anlamlarına göre cümleleri bilmek.	Yapılarına ve anlamlarına göre cümle/tümce türleri Kavramlar: Basit, birleşik ve sıralı, anlamlarına göre cümle türleri (olumsuz ve olumlu)	Etkinlik Örnekleri: Yapılarına göre tümce türlerini (basit, birleşik ve sıralı) bulma etkinlikleri yaptırılır. Anlamlarına göre tümce türlerini (olumlu ve olumsuz) bulma etkinlikleri yaptırılır. Yöntemler: Tartışma, anlatım, örnek olay incelemesi, sunum, tümevarım yöntemi, tümdengelim yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 8.12.1. Yapısına ve anlamlarına göre cümleleri bilir ve ayırır.
-------	--	--	--	--

Modül Ünitenin Adı: EDEBİYAT

Sıra No.	Öğrenme kazanımları	İçerik kavramlar ve	Etkinlikler ve yöntemler	Değerlendirme kriterleri*
1	Dünya edebiyatı - Modernizm			
1.1	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Modernizmin dünya edebiyatında ortaya çıktığı tarihsel bağlam ve hareketleri hakkında verileri ifade etmek; - Modern akımları ayırt etmek. 	<p>Modernizm-görünüş ve özellikler</p> <p>Kavramlar: Gelenek karşıtlığı, avangard, sembolizm, izlenimcilik, dışavurumculuk, fütürizm, dadaizm, gerçeküstücülük.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Dünyadaki sosyal ve politik koşullara ilişkin temel veriler ve edebiyatta modern akımların ortaya çıkış koşulları sunulmaktadır.</p> <p>Modernizm akımlarının özellikleri ve temsilcileri hakkında bilgi verilmektedir.</p> <p>Yöntemler: Yorumlayıcı-analitik yöntem, monolojik-diyalojik</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>1.1.1. Modernizmin özelliklerini listeler ve açıklar;</p> <p>1.1.2. Modern akımların özelliklerini adlandırır ve ifade eder;</p>
1.2	<ul style="list-style-type: none"> - Baudelaire'in şiirini analiz etmek ve yorumlamak ve bunlardaki sembolizmin özelliklerini tanımak; 	<p>Charles Baudelaire "Kötülük Çiçeği" yorumu.</p> <p>Kavramlar: Sinestezi, çirkinliğin estetiği, melal, güzellik-şiirsel ideal.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Baudelaire'in hayatı ve faaliyetlerine ilişkin temel veriler sunulmaktadır; Sorular ve grup çalışmaları yoluyla "Albatross" şarkısının ve seçilen diğer şarkıların analizi teşvik edilir; Şiirlerde çirkinin sinestezisi ve estetiği aranır ve vurgulanır.</p> <p>Yöntemler: Yorumlayıcı-analitik yöntem, monolojik-diyalojik, metin yöntemi, problem yöntemi, karşılaştırma yöntemi, etkileşimli yöntem.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>1.2.1 Baudelaire'in modern dünya edebiyatındaki yerini ve önemini açıklar;</p> <p>1.2.2. Baudelaire'in şiirindeki sembolizmin özelliklerini tanıır ve belirler;</p> <p>1.2.3. Şiirdeki motif, kompozisyon, üslupsal figürleri tanıır, işaretler ve lirik unsurları yorumlar.</p>

* Değerlendirme kriterlerinin belirlendiği öğrenme kazanımlarına ulaşmak için standartlar/yönergeler sunulmuştur.

2.3	<p>- Varoluşu edebiyat ve sanatta felsefi bir akım olarak açıklamak;</p> <p>- Çalışmanın dayanak noktası olan Sisifos Efsanesi ile bağlantılı olarak "Yabancı"daki varoluşun anlamsızlığını ve anlamını tartışmak ve açıklamak.</p>	<p>Varoluşçuluk Albert Camus "Yabancı" romanının yorumlanması.</p> <p>Kavramlar: Varoluşçuluk; yabancılaşma, saçmalık, ölüm, umut, isyan, mücadele, berraklık.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Camus hakkında temel biyo-bibliyografik veriler, düzyazısının ayrıntıları ve Albert Camus'un «Sisifos Söyleni» hakkında açıklamalar sunulmaktadır; Yönlendirici sorular ve grup çalışmasıyla temel edebi sorun tanımlanır: varoluşun anlamı sorgunlanır. Sorular aracılığıyla karakterler yorumlanır ve ana karakter Meursault'nun eylemlerine ilişkin bir tartışma açılır; Öğrencilerden romanda varoluşçuluğun özelliklerini keşfetmeleri ve bunu yazılı bir kompozisyona (kompozisyona) aktarmaları istenir.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemi, problem yöntemi, tartışma yöntemi, monolojik-diyalojik, metin-yöntemi öğretimi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 2.3.1. Ana karakterin karşılaştığı varoluşun saçmalığını anlamak için "Yabancı" eserini yorumlar ve antik Sisifos efsanesini romanla ilişkilendirir; 2.3.2. Eserdeki edebi sorunları keşfeder ve yorumlar; 2.3.3. Eserdeki karakterlerin niteliklerini ve işlevlerini belirler ve karşı karşıya getirir; 2.3.4.Saçmalığı vurgulamak için Meursault'un karakterini ve romanın iki bölümündeki işlevini tasvir eder.</p>
2.4	<p>- absürt tiyatronun görünümünü yorumlamak ve anti-drama belirtilerini keşfetmek;</p> <p>- oyunu klasik dramatik bir metinle karşılaştırmak.</p>	<p>Samuel Beckett "Godot'yu Beklerken" oyununun yorumlanması.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Absürt tiyatronun ve özelliklerinin yanı sıra, S. Beckett; Dramatik metnin analizi ve tartışılması için yönlendirici sorular; anti-drama unsurlarını araştırmak, karakterleri ve onların eylemlerini yorumlamak ve metnin seçilmiş bölümleri hakkında yorum yapmak; Modernizmin dünya edebiyatında ortaya çıktığı dönemde absürtlük karakteristik bir tema olarak dile getirilir; Klasik dramatik metnin unsurları, absürt tiyatroyu yansıtan dramatik metnin unsurlarıyla karşılaştırılır.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemini öğretme, monolojik-diyalojik yöntem, metin yöntemi, karşılaştırma yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir: 2.4.1. - Beckett ve absürt tiyatronun temsilcisi olarak faaliyetleri hakkında bilgi sunar; 2.4.2. - Verilen metni analiz eder, yorumlar, artırır ve "Godot'yu Beklerken" oyunundaki anti-dramanın özelliklerini keşfedip sunar; 2.4.3. "Godot'yu Beklerken" anti-dramasındaki olay örgüsünü ve karakterleri analiz eder.</p>

Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı -II

3.	Cumhuriyet sonrası Türk Edebiyatı			
3.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>-Edebiyatı bir kavram olarak açıklayabilmek ve diğer güzel sanatlardan ayırt edebilmek;</p> <p>- Edebiyat, insan ve toplum kavramlarını öğrenmek. Edebiyatın diğer bilim dallarıyla var olan ilişkisini bilmek.</p>	<p>Edebiyatın varlığı ve amacı</p> <p>Kavramlar: Edebi eser, edebi dil, edep, edebiyatın gayesi.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Öğrencilerin edebiyata en yakın olduğu edebi eserlerden hareket ederek, edebiyatın ne olduğunu açıklayarak diğer edebi türlere yakınlığı ve farklılığı açıklanır. Bilinen ve daha önce işlenmiş farklı konulardaki birkaç eser örnek gösterilerek konu farklılığı vurgulanır. İçerik olarak tür farklılığına değinerek edebi türlerin teker teker özellikleri açıklanır. Diğer sanat dallarının arasında, edebiyatın işleyiş metodu değerlendirilir.</p> <p>Peyami Safa'dan bir alıntı okuduktan sonra, ele alıp analiz etmek veya incelemek.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.1.1. Edebiyat kavramını anlar ve açıklar;</p> <p>3.1.2. Edebi eser, edebi dil ve edebiyatın gayesi terimlerini birbirinden ayırt eder.</p>
3.2.	<p>-Cumhuriyet sonrası Türk edebiyatının özelliklerini tespit edebilmek.</p>	<p>Cumhuriyet sonrası Türk edebiyatı</p> <p>Ahmet Kutsi Tecer–</p> <p>“Havacıya Türkü” şiirinin Türk kültür tarihi bakımından önemini ve özelliklerini açıklayabilmesi.</p> <p>Kavramlar:</p> <p>- Şiir, şiirin özellikleri, baskın motifler .</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Öğrenciler hedefe yönelik sorular sorarak şiirlerin yapısal, motifsel ve üslupsal analizi üzerinde çalışırlar. Ahmet Kutsi Tecer'in şiirini dinlerler.</p> <p>Yöntemler:</p> <p>Yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik, metin-yöntemin öğretilmesi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.2.1. Ahmet Kutsi Tecer'in çalışmasının uygun aşamasına veya aşamasına göre şiirleri kategorize eder/sınıflandırır;</p> <p>3.2.2. Şiirleri yorumlar ve metaforlarını keşfederek estetik özelliklerini keşfeder;</p> <p>3.2.3. Motifi, kompozisyonu, kıtayı, ölçüyü tanır ve işaretler.</p>

3.3	<p>-Necip Fazıl Kısakürek in Cumhuriyet sonrası Türk edebiyatı ve kültüründeki rolünü açıklamak;</p> <p>-İncelediği şiirin yapısını çözümlmek. Cumhuriyet sonrası Türk Edebiyatındaki diğer eserlerle kıyaslamak ve tanımlamak.</p>	<p>Necip Fazıl Kısakürek</p> <p>“Canım İstanbul” şiirinin yorumlanması</p> <p>Kavramlar: Kompozisyon; kıta, kafiye, ölçü; motif, üslup figürleri, lirik konu.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Necip Fazıl Kısakürek’ten bahsedilerek “Canım İstanbul” şiirinde ana düşünce tespit edilir. Ayrıca kelimelerin kazandığı yeni anlamlar belirlenir. Bu yeni anlamların nasıl ilişkilendirildiği üzerinde durulur. Kafiye örgüsü vurgulanır. Öğrencilere “Canım İstanbul “ şiiri dinletilip, şiirde var olan belirgin özellikler sorulur. Konu, ahenk ve yapıya dikkat çekilir.</p> <p>Yöntemler: Yorumlayıcı-analitik yöntem, monolojik-diyalojik, metin yöntemi, problem yöntemi, karşılaştırma yöntemi, etkileşimli yöntem</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.3.1. Necip Fazıl Kısakürek’in hayatı ve çalışmaları ile Türk şiiri ve dil bilimindeki yeri, rolü hakkında veriler sunar;</p> <p>3.3.2. Bir motifi, kompozisyonu, kıtayı, şiiri, ölçüyü, lirik konuyu tanımlar ve belirler;</p> <p>3.3.3. Şiirdeki edebi sanatları yorumlar.</p>
3.4.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>- Reşat Nuri Güntekin’in eserlerinden seçilen kesitleri yorumlamak ve analiz etmek, içlerindeki estetik-sanatsal unsurları ortaya çıkarmak;</p> <p>- Reşat Nuri Güntekin'in özel yaratıcı prosedürünü yeni kelimeler veya yeni kelimeler yaratma açısından açıklamak.</p>	<p>Reşat Nuri Güntekin’in “Çalığışu” romanını yorumlanması.</p> <p>Kavramlar: Roman, hikaye, tiyatro yazıları, makale, eleştiri.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Öğrencilerin okumuş oldukları romanlar veya sinemaya yansıtılmış olan eserlerden hareket ederek roman özelliklerine ve farklılıklarına değinilir. Konu olarak, anlatım olarak aralarındaki farklılık ve benzerlikler üzerinde durulur.</p> <p>Yöntemler:</p> <p>Yorumlama yönteminin öğretimi, monolojik-diyalojik, metin yöntemi, problem yöntemi, karşılaştırma yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.4.1. Reşat Nuri Güntekin'in eserlerini tanıır ve yorumlar;</p> <p>3.4.2. Reşat Nuri Güntekin'in şiirindeki yeni sözcükleri bulur ve bunların estetik, sanatsal ve dilsel anlamda anlamlarını açıklar.</p>

3.5.	Son dönem Türk edebiyatının özelliklerini tespit etmek ve dönemin edebiyat ürünlerini ve edebiyatçıları tanımak.	<p>Son dönem Türk edebiyatı Son dönem Türk edebiyatında ortaya çıkan edebiyatçıları tanınması ve eserlerini yorumlaması.</p> <p>Arif Nihat Asya (Bir Bayrak Rüzgar Bekliyor, Fetih Marşı); Ahmet Muhip Dıranas (Ağrı, Evreni Sevmek ki); Fazıl Hüsnu Dağlarca (Mustafa Kemal'in Kağnısı, Ağır Hasta); Orhan Veli Kanık (İstanbul Türküsü, İstanbul'u Dinliyorum); Attila İlhan (Koçaklaması); Cahit Sıtkı Tarancı(Otuz Beş Yaş Şiiri)</p> <p>Kavramlar Kompozisyon;kafiye, ahenk, yapı.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Cumhuriyet devri Türk edebiyatında gelişen realist, milli ve mahalli bir şiir anlayışı benimseyen bazı şairler eserlerinde, kendi kişisel ve estetik kalıplarına uygun bir millilik ve mahalilik yaklaşımı sergilemektedir. Şairin kendisinden bahsedilerek şiirinde ana düşünce tespit edilir. Ayrıca kelimelerin kazandığı yeni anlamlar belirlenir. Bu yeni anlamların nasıl ilişkilendirildiği üzerinde durulur. Kafiye örgüsü vurgulanır. Öğrencilere şiir dinletilip, şiirde var olan belirgin özellikler sorulur. Konu, ahenk ve yapıya dikkat çekilir.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik, metin yöntemi, problem yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.5.1. Motifi, kompozisyonu, kıtayı, vezni tanır ve işaretler; konuyu belirler.</p> <p>3.5.2. Şiirleri yorumlayarak çözümler.</p>
3.6.	<p>-Hikaye (Öykü'nün) tanımı yapmak;</p> <p>-İncelediği "Piyango Bileti" ve Vav'lar hikayesinin yapısını çözümlmek.</p>	<p>Orhan Kemal'in "Piyango Bileti" ve Sabahattin Kudret Aksal'ın "Vav'lar" adlı hikayesini yorumlaması.</p> <p>Kavramlar: Hikaye;Olay örgüsü, zaman, mekan.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Türkçe dilinde yazılan kısa öykülerin tarihsel gelişiminin izlendiği, tematik meşguliyetlere ve temsilcilere özel atıfta bulunulan bir sunum hazırlanır.</p> <p>Yöntemler: Yorumlayıcı-analitik yöntem, monolojik-diyalojik; metin yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.6.1. Türkçe dilinde yazılmış hikayelerin (öykülerin) gelişim tarihini sunar;</p> <p>3.6.2. "Piyango Bileti" ve "Vav'lar" adlı öykülerin tematik meşguliyetlerini ve özelliklerini açıklar.</p>

3.7.	<p>- Türkçe dilinde yazılan romanların gelişim aşamalarını ve bunların her birindeki tematik meşguliyetleri sunmak;</p> <p>- Türk roman yazarları ve eserlerini tanımak.</p>	<p>Türk roman yazarları ve eserlerini yorumlanması,</p> <p>Peyami Safa (Fatih-Harbiye); Ahmet Hamdi Tanpınar (Huzur); Kemal Tahir (Devlet Ana); Yaşar Kemal (Ağrı Dağı Efsanesi); Tarık Buğra (Osmancık)</p> <p>Kavramlar: Psikolojik romanı;gerçekçi romanı;tarihi romanı;sosyal romanı.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Öğrencilerin okumuş oldukları romanlar veya sinemaya yansıtılmış olan eserlerden hareket ederek roman özelliklerine ve farklılıklarına değinilir. Konu olarak, anlatım olarak aralarındaki farklılık ve benzerlikler üzerinde durulur.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemini öğretme, yorumlayıcı-analitik yöntem, monolojik-diyalojik, metin yöntemi, karşılaştırma yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.7.1. Türk romanının gelişimini bilir;</p> <p>3.7.2. En önemli temsilcilerini ve eserlerini yorumlar;</p>
3.8.	<p>- Çağdaş Türk tiyatrosunu günümüz tiyatrosu ile kıyaslamak ve öğrenmek.</p> <p>-Çağdaş Türk tiyatrosunun temsilcilerini ve tiyatro eserlerinin konusunu, muhteva yani içerik unsurlarını öğrenmek.</p>	<p>Çağdaş Türk tiyatrosu-temsilcileri, tiyatro eserleri,</p> <p>(Necati Cumalı,Turhan Oflazoğlu, Recep Bilginer, Refik Erduran)</p> <p>Kavramlar: Çağdaş türk tiyatrosu,tiyatro eseri,olay veya durum, zaman, mekân (yer), kişiler, üslup.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Çağdaş Türk Tiyatrosu açıklanır, anlatılır ve incelenir. Çağdaş tiyatrosunun önde gelen temsilcilerinden bahsedilerek tiyatro eserlerinin analizi yapılır. Ayrıca, çağdaş tiyatro ile günümüz tiyatrosu arasında bir değerlendirme yapılır ve öğrenciler tarafından özetlenir</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemini öğretme, monolojik-diyalojik.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.8.1. Tiyatronun tanımını yapar;</p> <p>3.8.2. Çağdaş Türk tiyatrosunun temsilcilerini ve tiyatro eserlerini tanır;</p> <p>3.8.3. Çağdaş Türk tiyatro eserlerinin yorumlar.</p>

3.9.	Gezi ve hatırat yazılarında dil ve anlatım özelliklerini açıklamak.	<p>Gezi ve hatırat-temsilcileri, özellikleri</p> <p>(Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yusuf Ziya Ortaç, İsmail Habib Sevük, Abdülhak Şinasi Hisar)</p> <p>Kavramlar: Duygu, düşünce, yerler, tarihsel gelişim.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Gezi ve hatırat yazılarında işlenen konular açıklanır, anlatılır ve incelenir. Gezi ve hatırat yazılarının önde gelen temsilcilerinden bahsedilerek eserlerin analizi yapılır.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemini öğretme, monolojik-diyalojik.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.9.1. Türk edebiyatında gezi ve hatırat yazısının tanımı yapar;</p> <p>3.9.2. Gezi ve hatırat temsilcilerini ve eserlerini tanır;</p> <p>3.9.3. Gezi ve hatırat eserlerini yorumlar.</p>
3.10.	Deneme ve eleştiri yazılarında dil ve anlatım özelliklerini açıklamak.	<p>Deneme ve eleştiri yazılarının temsilcileri ve özellikleri,</p> <p>(Suut Kemal Yetkin, Cemil Meriç, Mehmet Kaplan)</p> <p>Kavramlar: serbest şiir, deneme, makale, inceleme, araştırma.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Deneme ve eleştiri yazılarında işlenen konular açıklanır, anlatılır ve incelenir. Deneme ve eleştiri yazılarının önde gelen temsilcilerinden bahsedilerek eserlerin analizi yapılır.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemini öğretme, monolojik-diyalojik.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.10.1. Deneme ve eleştiri yazısının tanımı yapar;</p> <p>3.10.2. Deneme ve eleştiri yazılarının temsilcilerini ve eserlerini tanır;</p> <p>3.10.3. Deneme ve eleştiri yazılarını yorumlar.</p>
3.11.	Türk edebiyatı tarihinin özelliklerini öğrenmek; "19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi" adlı metnin yapısını çözümlenmek; Dil ve anlatım özelliklerini açıklamak.	<p>Edebiyat tarihi- temsilcileri, eserleri ve özellikleri,</p> <p>(Ahmet Hamdi Tanpınar, Vasfi Mahir Kocatürk)</p> <p>Kavramlar: Deneme yazıları, inceleme, analiz, edebiyat tarihi, halk şiirlerinin biçimsel özellikleri, hece ölçüsü, epik, lirik şiirler.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Edebiyat tarihi yazılarında işlenen konular açıklanır, anlatılır ve incelenir. Edebiyat tarihi yazılarının önde gelen temsilcilerinden bahsedilerek eserlerin analizi yapılır.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemini öğretme, monolojik-diyalojik.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>3.11.1. Edebiyat tarihi kavramının tanımı yapar;</p> <p>3.11.2. Edebiyat tarihi yazılarının temsilcilerini ve eserlerini tanır;</p> <p>3.11.3. Edebiyat tarihi yazılarını yorumlar.</p>

4.	Günümüz Halk Edebiyatı			
4.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>-Günümüz Halk Edebiyatının özelliklerini öğrenmek.</p> <p>-Halk şiirlerini dil ve üslup bakımından çözümlmek.</p>	<p>Günümüz Halk Edebiyatı – özellikleri,</p> <p>Günümüz Halk edebiyatında çıkan şairleri tanınması ve şiirlerini yorumlanması.</p> <p>Kavımlar:</p> <p>Halk edebiyatı, halk şiiri, halk şairleri.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Günümüz halk edebiyatı gelişiminin takip edildiği, tematik konulara, yapısal özelliklere ve gelişimin her aşamasının temsilcilerine değinilen bir sunum hazırlanır.</p> <p>Yöntemler: Gösteri yöntemi; karşılaştırma yöntemi, monolojik-diyalojik yöntem</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>4.1.1. Günümüz halk edebiyatı gelişimini ve özelliklerini sunar;</p> <p>4.1.2. Günümüz halk edebiyatı temsilcilerini tanıır;</p> <p>4.1.3. Günümüz halk edebiyatı şiirlerini yorumlar.</p>
4.2.	<p>-Aşık Veysel'in "Toprak" adlı şiirini dil ve üslup bakımından çözümlmek.</p>	<p>Aşık Veysel'in –"Kara Toprak" adlı şiirini yorumlanması,</p> <p>Kavramlar:</p> <p>Değiş, ezgiler, toprak- doğa, sembol, ritim, uyum, yaşam ve ölüm.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Aşık Veysel'den bahsedilerek okuma kitabında yer alan şiir örneğinin ana düşüncesi belirlenir. Bütün ayrıntılı hususları ve özellikleri açıklanır. Aşık Veysel'den örnek okunarak şiir incelenir.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama öğretim yöntemi, monolojik-diyalojik; metin yöntemi, problem yaratıcı yöntem, karşılaştırma yöntemi, korelasyon ve entegrasyon yöntemi.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>4.2.1. "Toprak" şiirindeki özellikleri tanıır ve belirler;</p> <p>4.2.2. "Toprak" şiirinde yer alan ve bugünkü edebiyat dilinde kullanılmayan söyleşileri tespit eder ve yorumlar;</p> <p>4.2.3. Şiirde yer alan halk edebiyatına özgü unsurları bulur ve yorumlar;</p> <p>4.2.4. "Toprak" şiirini şairin diğer şiirleriyle kıyaslar ve ortak özelliklerini tespit eder.</p>

4.3.	<p>-Halk şairlerinin ellerinde sazları ile diyar diyar gezme gereksimlerini bilmek.</p> <p>-Aşık Reyhani'nin "Yaz" ve "Bir Gelin" adlı şiirlerini dil ve üslup bakımından çözümlmek.</p>	<p>Aşık Reyhani'nin –"Aman gazeteci gel bizim köye" ve "Bir Gelin" adlı şiirlerini yorumlanması.</p> <p>Kavramlar: Deyiş, ezgiler, sembol, ritim, uyum.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Aşık Reyhani'den bahsedilerek şiirleri üzerinde durulur. Öğrencileri iki gruba ayırarak, birinci gruptan "Yaz", ikinci gruptan ise "Bir Gelin" adlı şiirin konu ve işleyiş açısından analiz etmeleri istenir. Dersin sonuna doğru iki gruptan birer temsilci seçilerek sözlü bir şekilde şiirlerin analizleri okunur ve üzerinde bilgi paylaşımı yapılır.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik; kıyaslama yöntemi,metin yöntemi, problem yaratıcı yöntem.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>4.3.1. Aşık Reyhani'nin "Yaz" ve "Bir Gelin" adlı şiirlerini dil ve üslup bakımından çözümler.</p> <p>4.3.2. Şiirlerinde yer alan halk edebiyatına özgü unsurları bulur ve yorumlar;</p> <p>4.3.3. İki şiir arasındaki ortak özellikleri tespit eder.</p>
4.4.	<p>- Şeref Taşlıova'nın "Gurbet Ellerin" ve "Karşılığdır" adlı şiirlerini dil ve üslup bakımından çözümlmek.</p>	<p>Şeref Taşlıova "Gurbet Ellerin" ve "Karşılığdır" şiirlerini yorumlanması.</p> <p>Kavramlar: Halk şiirleri, halk türküleri, halk ozanı.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Şeref Taşlıova'dan bahsedilerek eserleri üzerinde durulur. Öğrencileri iki gruba ayırarak, birinci gruptan "Gurbet Ellerin", ikinci gruptan ise "Karşılığdır" adlı şiirin konu ve işleyiş açısından analiz etmeleri istenir. Dersin sonuna doğru iki gruptan birer temsilci seçilerek sözlü bir şekilde şiirlerin analizleri okunur ve üzerinde bilgi paylaşımı yapılır.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik; kıyaslama yöntemi,metin yöntemi, problem yaratıcı yöntem.</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>4.4.1. Halk şiirleri ve halk türküleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları bilir;</p> <p>4.4.2. "Gurbet Ellerin" ve "Karşılığdır" adlı şiirleri dil ve üslup bakımından çözümler;</p> <p>4.4.3. Şiirlerde yer alan halk edebiyatına özgü unsurları bulur ve yorumlar;;</p> <p>4.4.4. İki şiir arasındaki ortak özellikleri tespit eder.</p>

4.5	- "İster Benden" adlı şiirin yapısını çözümlmek; Dil ve üslup özelliklerini açıklamak.	Murat Çobanoğlu -„İster Benden” -Şiirinin yorumlanması. Kavramlar: Kompozisyon; kıta, kafiye, ölçü; motif, üslup figürleri, lirik konu.	Açıklamalar: Karslı Murat Çobanoğlu'ndan bahsedilerek "İster Benden" adlı şiirin üzerinde durulur. Etkinlik Örnekleri: Okuma kitabında yer alan "İster Benden" şiiri okutulup incelenir ve değerlendirilir.	Öğrenci şunları yapabilir: 4.5.1. "İster Benden" şiirindeki özellikleri tanıy ve belirler; 4.5.2. Şiirde yer alan halk edebiyatına özgü unsurları bulur ve yorumlar; 4.5.3. Şiirde yer alan yeni kelimelerin anlamlarını tespit eder ve bilir; 4.5.4. "İster benden" şiirini şairin diğer şiirleriyle kıyaslar ve ortak özelliklerini tespit eder.
5.	Türkiye Dışındaki Çağdaş Türk Edebiyatı			
5.1.	Öğrenci şunları yapabilecek: Türk Dünyası kavramını öğrenmek; Kuzey Azerbaycan Türkleri Edebiyat dönemine ait özellikleri ve edebiyat ürünlerini tanımak.	Azerbaycan Türk Edebiyatı- özellikleri, temsilcileri Bahtiyar Vahabzade (Anne Dili), Şehriyar (Heyder Baba ya Selam) Kavramlar: Yurt sevgisi, istiklal, din.	Etkinlik Örnekleri: Azerbaycan Türk Edebiyatına ait özelliklerinden bahsedilir. Örnekler okunur / dinletilir. Azerbaycan Türk Edebiyatının gelişimi üzerine tartışılır. Alınan cevaplar üzerinden bu döneme ait özellikler vurgulanır. Yöntemler: Yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik; metin yöntemi.	Öğrenci şunları yapabilir: 5.1.3. Bahtiyar Vahabzade ve Şehriyar üzerinden Azerbaycan Türk edebiyatının özelliklerini tanıy.
5.2.	- Kıbrıs Türk Edebiyatı dönemine ait özellikleri ve edebiyat ürünlerini	Kıbrıs Türk Edebiyatı- özellikleri temsilcileri Osman Türkay (Türk Rönesansı)	Etkinlik Örnekleri: Kıbrıs Türk Edebiyatına ait özelliklerinden bahsedilir. Osman Türkay'ın "Türk Rönesansı" ve Özker Yaşın'ın "Kıbrısta Bayrak adlı şiirleri açıklanır ve üzerinde	Öğrenci şunları yapabilir: 5.2.1. Kıbrıs Türk Edebiyatı dönemine ait özellikleri tanıy;

	<p>tanımak;</p> <p>Osman Türkay'ın "Türk Rönesansı" ve Özker Yaşın'ın "Kıbrısta Bayrak" adlı şiirlerini dil ve üslup bakımından çözümlenmek.</p>	<p>Özker Yaşın (Kıbrısta Bayrak).</p> <p>Kavramlar: Memleket, şiir, tanıtma yazıları, deneme türü, milliyetçilik, şiir, roman, oyun.</p>	<p>durulur.Kıbrıs Türk Edebiyatının gelişimi üzerine tartışılır. Alınan cevaplar üzerinden bu döneme ait özellikler vurgulanır. Okuma kitabında yer alan şiirler okutulup incelenir ve değerlendirilir.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik; metin yöntemi</p>	<p>5.2.2. Şiirlerde yer alan Kıbrıs Türk edebiyatına özgü unsurları bulur ve yorumlar;</p> <p>5.2.3. İki şiir arasındaki ortak özellikleri tespit eder.</p>
5.3.	<p>- Kırgızistan ve Kırım Türk Edebiyatı dönemine ait özellikleri ve edebiyat ürünlerini tanımak.</p>	<p>Kırgızistan ve Kırım Türk edebiyatı-özellikleri, temsilcileri</p> <p>Cengiz Aytmatov (Beyaz Gemi); İsmail Gaspıralı (Arslan Kız); Cengiz Dağcı (O Topraklar Bizim).</p> <p>Kavramlar: aşk, dostluk, savaş dönemi, acıları ve kahramanlıkları, gelenek ve görenekler, zulüm.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri: Kırgızistan ve Kırım Türk Edebiyatına ait özelliklerinden bahsedilir. Cengiz Aytmatov (Beyaz Gemi);İsmail Gaspıralı (Arslan Kız);Cengiz Dağcı (O Topraklar Bizim) adlı şiirleri açıklanır ve üzerinde durulur.Kırgızistan ve Kırım Türk Edebiyatının gelişimi üzerine tartışılır. Alınan cevaplar üzerinden bu döneme ait özellikler vurgulanır. Okuma kitabında yer alan şiirler okutulup incelenir ve değerlendirilir.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik; metin yöntemi</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>5.3.1. Kırgızistan ve Kırım Türk Edebiyatı dönemine ait özellikleri tanır;</p> <p>5.3.2. Şiirlerde yer alan Kırgızistan ve Kırım Türk edebiyatına özgü unsurları bulur ve yorumlar;</p> <p>5.3.3. Her iki döneme ait şiirleri çözümler ve ortak özellikleri tespit eder.</p>

6.	Balkan Türkleri Edebiyatı			
6.1.	<p>Öğrenci şunları yapabilecek:</p> <p>Bu edebiyat dönemine ait özellikleri ve edebiyat ürünlerini tanımak.</p>	<p>Kuzey Makedonya Dışındaki Balkan Türk Edebiyatı</p> <p>-Batı Trakya Türkleri Edebiyatı -Bulgaristan Türkleri Edebiyatı.</p> <p>Kavramlar: Sözlü Türk halk edebiyatı, yazılı Türk halk edebiyatı, azınlık, Türklük ve İslâmlık, yurt ve ulus özlemi, Bulgaristan Türklerinin sorunları.</p>	<p>Etkinlikler: Öğrenciler, Balkan Türkleri edebiyatını ve Makedonya dışındaki Balkan Türk edebiyatını daha ayrıntılı bir şekilde tanıyacakları bir sunum için evde hazırlanırlar; özellikler, edebiyatçılar, edebiyat ürünleri, ortak özellikler ve farklar tespit edilir.</p> <p>Yöntemler: Gösteri yöntemi; karşılaştırma yöntemi, monolojik-diyalojik yöntem</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>6.1.1. Kuzey Makedonya dışındaki Balkan Türk edebiyatının özelliklerini listeler ve açıklar; 6.1.2. Batı Trakya ve Bulgaristan Türkleri edebiyatının özelliklerini adlandırır ve ifade eder; 6.1.3. Her iki edebiyat dönemine ait eserleri ve edebiyat ürünlerini tanıy ve yorumlar.</p>
6.2.	<p>- Kuzey Makedonya Türk Edebiyatının özellikleri ve ürünlerini tanımak.</p>	<p>Kuzey Makedonya Türk Edebiyatı- özellikleri ve temsilcileri Şükrü Ramo (Halide Teyze); Necati Zekeriya (Neden Ağlar Söğütler); Fahri Kaya (Hoşça Kalın); İlhami Emin (İştîp); Fahri Ali (Evrîm Evrîm ,Akarım Şiir ve Yaşanan Konular).Kavramlar: Osmanlı sonrası, Yugoslavya dönemi, çağdaş ve günümüz Kuzey Makedonya Türk Edebiyatı.</p>	<p>Etkinlik Örnekleri:</p> <p>Kuzey Makedonya Türk Edebiyatı açıklanır, anlatılır ve incelenir. Kuzey Makedonya Türk edebiyatının önde gelen temsilcilerinden bahsedilerek eserlerinin analizi yapılır. Ayrıca, Kuzey Makedonya Türk Edebiyatının çınarları yanı sıra günümüz Kuzey Makedonya edebiyatçıları arasında bir değerlendirme yapılır ve öğrenciler tarafından özetlenir.</p> <p>Yöntemler: Yorumlama yöntemi, monolojik-diyalojik, karşılaştırma yöntemi</p>	<p>Öğrenci şunları yapabilir:</p> <p>6.2.1. Kuzey Makedonya Türk Edebiyatının özelliklerini listeler ve açıklar; 6.2.2. Kuzey Makedonya Türk edebiyatının temsilcilerini bilir ve edebiyat ürünlerini tanıy; 6.2.3. Kuzey Makedonya Türk edebiyatının eserlerini yorumlar ve birbirinden ayırt eder; 6.2.4. Kuzey Makedonya Türk edebiyatına damga vuran edebiyatçılar ile günümüz Kuzey Makedonya edebiyatçılarını karşılaştırır ve ortak özellikleri tespit eder.</p>

7.	Medya okuryazarlı			
7.1.	Öğrenci şunları yapabilecek: - medya alanına kendi metinlerini ve gönderilerini oluşturmak, yazmak, yorum yapmak ve yüklemek.	Medya okuryazarlığı - İnsan algılarının, inançlarının ve popüler kültürünün medya üreticisi; - Medyanın açıklığı, medyayla etkileşim - yaratma ve katılım; sütun.	Etkinlik Örnekleri: Her türlü medyadan okunan, duyulan ve iletilen bilgilerle ilgili alıştırmalar ve tartışmalar. Medya simülasyonu, sınıfta medya evi ve bilginin/bilginin yapılandırılması. Halihazırda rapor edilen belirli durum ve olaylar hakkında yorum yazmaya yönelik alıştırmalar. Sütun yazma alıştırmaları. Yöntemler: Gösteri yöntemi; karşılaştırma yöntemi, metin yöntemi, monolojik-diyalojik yöntem	Öğrenci şunları yapabilir: 7.1.1. Farklı bilgi türlerini tanımlamak; 7.1.2. Bilgiyi yorumlar, tavır alır; 7.1.3. Belirli bir konu hakkında yazar, güncel veya isteğe bağlı olarak yorum yapar.

<p>Öğrenci başarılarının değerlendirilmesi</p>	<p>Değerlendirme sürekli bir süreçtir ve öğrenci başarısı hakkında kapsamlı bilgi sağlamayı amaçlar. Değerlendirmenin işlevi, neyin başarıldığını özetlemektir, ancak bunu iyileştirme yönündedir. Bu anlamda öğrencileri değerlendirmenin amacı, onlara bilgilerinin gerçek durumunu göstermek ve daha da kalıcı derinleşmeleri için onlara yön vermektir. Somut ve güvenilir bir değerlendirme yapabilmek için, belgelenen bilgilerin düzenli olarak toplanması gerekmektedir. Böyle bir yaklaşım, öğrenmede sürekliliği ve öğrencilerin sürekli katılımını ve devamlılığını sağlar. Öğretmen öğrencilerine değerlendirme kriterlerini açıklar ve okuma yılı boyunca tutarlı bir şekilde bunlara bağlı kalır. Öğrencilerin ölçme ve değerlendirmelerinin sözlü kısmına atıfta bulunan araçlar, öğretmen tarafından sorulan soruların cevapları, bir eserin işlenmesi sırasında yöneltilen sorular, okumalar, ayrıca dil içeriği, belirli konularda sözlü sunumlar, çalışma ve okumadaki bazı sorunlu sorulara ilişkin görüş ve tutumlar sunma, edebi eserleri toplumsal, tarihsel ve edebi bağlamda tartışma, ödev, etkinlik ve derse katılım. Yazılı değerlendirme araçları, yazılı çalışmalarla, nesnel bilgi testleri ile, yetenek testleri ile, özellikle öğrencilerin kendi bireysel ifadeleri aracılığıyla öğrendiklerini uygulayacakları bağımsız öğrenci metinleri - denemelerle bağlantılıdır. Öğrenciler başarıları için sayısal bir not alırlar.</p>
<p>Edebiyat ve diğer kaynaklar</p>	<p>Eğitim ve Bilim Bakanlığı ve diğer öğrenme kaynakları tarafından onaylanan ders kitabı ve kılavuzlar.</p>
<p>Öğretim programı uygulamasının başlangıcı</p>	<p>2023/2024 öğretim yılı</p>
<p>kurum/programın sunucusu</p>	<p>Eğitimi Geliştirme Bürosu (EGB)</p>
<p>Потпис и датум на донесување на наставната програма</p>	<p>бр. 13-10828/1 9.10.2023 година</p> <p>Министер за образование и наука, Ministër i Arsimit dhe Shkencës,</p> <p>Doc.Dr. Jeton Shaqiri</p> <hr/>
<p>Датум на ревизија</p>	